

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
27 Ocak 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541)*

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- *İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar*

IV.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı'nın (1/541) alt komisyona sevk edilmesi*

27 Ocak 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.07

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Serap YAŞAR (İstanbul)

KÂTİP: Adnan BOYNUKARA (Adıyaman)

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, cumhuriyet Hükümetimizin genç bakanı, değerli bilim adamları, misafir milletvekilleri, uzmanlarım ve diğer katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlayarak bu dönem Adalet Komisyonunun çalışmalarını toplantı nisabı yeterliliği içerisinde başlatıyorum. Çalışmalarımızın hayırlı, uğurlu ve hukukun üstünlüğü ekseninde verimli olmasını diliyorum.

Ana gündeme geçmeden önce, Komisyon Başkanı olarak mensubu olmaktan şeref duyduğum Komisyonun misyonu konusunda sizlerle ve sizlere çok kısa bir paylaşımda bulunmak istiyorum.

Aziz arkadaşlar, seçkin hizmetlerin ve misyonların içinde bana göre en önde geleni millî egemenliğin temsilcisi olmaktır. Bu gerçekten her faniye hem aritmetik olarak nasip olmayan hem kader çizgisi içerisinde nasibi zor olan bir mazhariyettir. Yasama fonksiyonu içerisinde Adalet Komisyonunun kendi işlevinden kaynaklanan, özgül ağırlığının mahiyetinden kaynaklanan farklı bir yeri var.

Bir defa, bizim seçkin tarihimizde Adalet Komisyonu hem Osmanlı Dönemi'nde Adliye Encümeni olarak hem cumhuriyetin başlarında ve hâlen kurucu bir komisyondur. Kurucu komisyon tamlaması veya adlandırması genellikle temel norm inşasında yer alan çalışma birimlerine atfedilen bir kavram. Ama sosyolojik olarak bakıldığı zaman, Adalet Komisyonu hem Meşrutiyet Dönemi'nde hem Cumhuriyet Dönemi'nde kodifikasyon temelinde dönüşümü sağlayan ana komisyondur. Cumhuriyet Dönemi'nde Medeni Kanun'un, Borçlar Kanunu'nun, Ceza Kanunu'nun, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun ve Hukuk Muhakemesi Kanunu'nun görüşmeleri aşağı yukarı 1 profesörün başkanlığında yürütülmüştür.

Yine, yakın geçmişte -burada hiçbir arkadaşın içinde olmadığı- Medeni Kanun dönüşümü, yani 1926 Medeni Kanun'un dönüşümünü -ben o zaman Anayasa Komisyonundaydım- bu Komisyon sağlamıştır, çok ciddi çalışmalardır. Üç defa, dört defa, beş defa ana toplantılar yapılmıştır, profesörler, vesaire çok çalışılmıştır.

Devrimizde, değerli başkanımın da içinde bulunduğu, arkadaşlarımızdan bazılarının da içinde bulunduğu Komisyon olarak Borçlar Kanunu, Ticaret Kanunu, Hukuk Muhakemesi Kanunu, -ki bunlarda yoktum- Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu ve bunların uyum kanunları tamamen bu Komisyonda gerçekleştirilmiştir. Tabii, bunlar birer şeref.

Bir anımı da paylaşayım, Bekir Bey burada. Şimdi, bu 3 kanunun temel görüşmesinde, Genel Kurulda, o dönemin Meclis başkanı da o dönemin adalet bakanı da bir konuşma yapmak istedi Bekir Bey, Sevgili Bakanım. Her 3 kanunda... Adalet komisyonu başkanı olarak konuşma hakkımız var. Kurucu dönemde, mesela Medeni Kanun'da, vesaire -aşağıda olmuş, emsal aldım- ve bu reformun işlevi ve anlamı üzerinde çok şey... Yani öyle bir paragraf veya iki paragraflık konuşma yaptım ve diğer arkadaşlar o tarihî konuşmadan sonra söz almaktan vazgeçtiler Sayın Bakanım; Meclis Başkanı da konuşmadı, Mehmet Ali Bey'di; Adalet Bakanı da konuşmadı, Sadullah Bey'di.

Değerli arkadaşlar, komisyonların aslında parlamenter sistemde de olsun, diğer sistemlerde de olsun dönüştürücü işlevleri vardır. Kendilerine gelen tasarıyı, tasarının rasyosu, amacı doğrultusunda daha elverişli hâle getirme çabası vardır ve bizim Komisyonumuzda bu çaba belirgindir.

Hatırlayacaklar arkadaşlar, Borçlar Kanunu, Bakanlar Kurulundan, profesörlerden geldi, kimliğini kaybetti. Hukuk Muhakemesi farklı, dönüşümü oldu. Niye? Adalet Komisyonu üyeleri gerçekten adalet kanunlarının tatbikatından, pratiğinden gelen üyeler olduğu için...

Bir de, bir hususu sizlerle paylaşmak istiyorum: Genellikle bu bizim müzakereler söz konusu oluyor, karşı görüşlü olan arkadaşların katkısı meselesi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yasamada katkı, geliştirilen önerinin kabulüyle sınırlı bir kavram değil.

Bir, muhalefetin veya içimizden öneriye karşı olan arkadaşların görüşlerinin tutanağa geçmesi kesinlikle bir katılmadır, katkıdır hem bilimsel veriler hem yasanın yeniden görüşülmesi ve dönüşümü çabalarında bu çok çok önemlidir. Ayrıca, Komisyonumuz, bilinsin ki, bütün konuşmaları konusunda tutanağa, tutanak esasına bağlıdır ve on sene sonra, yirmi sene sonra Adalet Komisyonundaki o beyanlar ortadadır. Önergeler de bir katkıdır ve zaten bu noktada Adalet Komisyonu verimli katılımlara gözü kapalı bir komisyon değil.

Evet, değerli arkadaşlar, bu anlayış içerisinde, adalet vatanının asli mimari olarak gördüğüm komisyonumu şerefle, saygıyla selamlıyor, çalışmalarının hukukumuz için ve adalet vatani için hayırlara vesile olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

Arkasından alkış beklenen bir konuşma değil. Tabii, komisyon teknik bir çalışmadır, heyecanına ve tutkularına değil, tamamen mantıklarına ve görüşlerine bağımlı, bağlı veya serbest bir komisyon.

Değerli arkadaşlar, gündemi bize geçiyorum.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541)

BAŞKAN – Gündemimiz, 2010 yılında mini Anayasa reformunda Anayasa'mıza giren kişisel verilerin korunması temel hakkının uyumu niteliğindeki ve başka gerekçelere bağlı Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısı'dır. Burada, ben bir hususu sizlerle paylaşmak istiyorum:

Komisyonumuzda bunun gibi, hele hele henüz yeni olan, oluşumu yeni olan, kendi teklif olarak yeni olan bir konuda birinci oturumda genel üzerinde görüşme yapıyoruz. Bilim adamlarını da çağırdım, bunun üç dalı var: Bir, gerçekten temel hak olarak temeli, normatif temeli, anayasa ve kamu hukuku, bir profesör çağırdım, o konuda doktorası var, hocamız geldi. Bir de, hakkın yapısı, o konuda yine bilim adamı İstanbul Üniversitesinden çağırdım. Bir de ceza hukuku hocamız Komisyonumuzca maruf bir hocamız.

Ben şimdi Değerli Bakanım söz vereceğim. Ondan sonra, 3 bilim adamı... Esas bu bilim adamları bize alt komisyonda faydalı olacaklar, çünkü o teknik meraklarımızı, eksiklikleri orada göreceğiz. Ondan sonra ben Komisyon üyesi arkadaşlarıma söz vereceğim.

Sayın Bakanım, kurucu Komisyonun, adalet vatanının mimarı komisyonunun faaliyetinde ve ilk toplantısında cumhuriyet Hükûmetinin Adalet Bakanına söz vermekten kıvanç duyarız efendim.

Buyursunlar.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Adalet Komisyonumuzun Saygıdeğer Başkanı, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, Komisyonumuzun değerli davetlileri; 26'ncı Dönem Parlamentosu Adalet Komisyonunun ilk toplantısında hepinizi saygıyla selamlıyorum. Toplantımızın hayırlara vesile olmasını ve başarılı geçmesini temenni ediyorum.

Adalet Komisyonu ile ilgili Sayın Başkanımız söylenmesi gereken sözlerin en güzelini söyledi. Ben şimdi onların yanında aynı ayda cümle kurma imkânına sahip değilim. O yüzden, Başkanım bizi bağışlasın.

BAŞKAN – Estağfurullah efendim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama biliyorum ki Adalet Komisyonu gerçekten Parlamentomuzun en yetkin komisyonlarından biri. Yaptığı yasalarla, hem Türkiye'nin adalet politikalarına hem hukukumuzda hem de insanımıza çok büyük hizmetler üretmiştir, bundan sonra da üretecektir. Ben, Komisyonumuzun bütün üyelerine dört yıllık süre içerisinde yapacakları bütün çalışmalarda ayrı ayrı başarılar diliyorum.

Tabii, Adalet Komisyonuna kanun tasarı ve teklifleri bundan sonra da gelecektir ama gelecek teklif ve tasarıların neredeyse tamamına yakını Adalet Bakanlığı tarafından ya doğrudan hazırlanıp sevk edilen tasarılar olacak ya da Adalet Bakanlığıyla bir şekilde irtibatlı teklifler olacaktır. Dolayısıyla kabul ederseniz, biz de bu Komisyonun fahri bir üyesi olarak sizlerle beraber çalışmaktan büyük bir şeref duyacağız. Ben bu vesileyle tekrar Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

Bugün huzurlarınızda bulunan Kanun Tasarısı 26'ncı Dönemde 64'üncü cumhuriyet Hükûmetinin Komisyonumuza sevk ettiği ilk kanun tasarısıdır. Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Kanun Tasarısı, Hükûmetimizin önem verdiği, halkımızın beklediği, AB standartları bakımından da son derece önem arz eden, özellikle ekimde başlaması planlanan vize muafiyeti serbestlik kapsamında da öncelikler arasında yer alan yasa tasarılarından bir tanesidir.

Türkiye'de kişisel verilerin korunmasına ilişkin müstakil bir düzenleme maalesef bugüne kadar bulunmamaktadır. Değişik kanunlarda özel düzenlemeler vardır. İlk defa Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'yla birlikte Türkiye'de kişisel verilerin korunmasına dönük müstakil bir kanun hayata geçirilmiş olacaktır.

İnsanlara ait kişisel veriler bugün hayatın her alanında, gerek kamu ve gerekse özel sektör tarafından yaygın olarak kaydedilmekte, başkalarına transfer edilmekte ve paylaşılmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte günümüzde özellikle bilgisayar ve İnternet aracılığıyla bu bilgilerin yaygın olarak kullanıldığı da çok açık bir şekilde görülmekte ve bilinmektedir. Ülkemizde kişisel verileri işlemeye ilgili yeterli ve açık bir yasal düzenleme bulunmamasının kişisel verilerin kontrolsüz şekilde işlenmesine ve bazı temel hakların ihlal edilmesine neden olduğu da açıktır. Ayrıca, ülkemizde kişisel verilerin işlenmesi sürecini kontrol edecek ve denetleyecek bir mekanizma da, bir kurum da bulunmamaktadır.

Türk Ceza Kanunu'nun 135 ve devamı maddelerinde kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesi suç olarak düzenlenmekte, ancak hukuka aykırılığa sebep olabilecek unsurlar kanunda belirtilmediğinden ve bu konuda özel bir kanun da olmadığından, diğer bir ifadeyle, hukuka uygunluk hâli düzenlenmediğinden uygulamada çok ciddi sorunlar yaşanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle kişisel verilerin korunmasına yönelik önemli bir düzenleme hayata geçirildi ve Anayasa'mızın 20'nci maddesine eklenen 3'üncü fıkrayla kişisel verilerin korunması temel bir anayasal hak olarak koruma altına alındı. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği de hükme bağlandı.

Kişisel verilerin korunmasına yönelik bu düzenleme Avrupa Birliği'ne uyum açısından büyük önem taşımaktadır. Kişisel verilerin korunması konusunda yasal düzenleme yapılmasıyla bu konuda düzenleyici ve denetleyici bir kurum kurulması, Avrupa Birliği müzakere fasıllarından olan yargı ve temel haklar, polis iş birliği, bilgi toplumu ve medya, tüketici ve sağlığın korunması olmak üzere 4 faslla yakından ilgilidir. Ülkemizde kişisel verilerin korunması konusunda yasal bir düzenleme olmadığı ve kişisel verilerin korunmadığı gerekçesiyle Avrupa Polis Teşkilatı olarak bilinen EUROPOL

ile operasyonel iş birliği anlaşması maalesef yapılamamaktadır. Bilgi ve belge değişimi, paylaşımı, elektronik iletim hattından yapılamamakta, bu sebeple suç ve suçlulukla mücadelede gecikmeler yaşanmaktadır.

Yine, Dışişleri Bakanlığımızın yabancı ülkelerle askerlik, kimlik, vatandaşlık gibi konularda bilgi paylaşımında da tereddütler ve sorunlar yaşanmakta, yabancı ülkelere bu nitelikteki veriler alınamamaktadır. Sınırı aşan organize suçlar konusunda Avrupa Bölgesel Savcılık Teşkilatı olarak bilinen EUROJUST ile operasyonel iş birliği de yapılamamaktadır. Bu nedenle, yargı alanında suçluların idadesiyle bilgi ve belge paylaşımı gibi konularda ciddi sıkıntılar yaşanabilmektedir.

Kişisel verilerin korunmasına yönelik özel bir kanun olmayışının yabancı sermayenin ülkemizde yatırım yapmasını engelleyici ve zorlaştırıcı bir rolü de vardır. Özellikle Avrupa'daki yabancı sermaye sahiplerinin ülkelerindeki mevzuatları, ellerindeki kişisel verileri Türkiye'deki işbirliklerine aktarmalarına izin vermemektedir. Diğer yandan, iş adamlarımız, yabancı ülkelerdeki ortaklarından veri alma hususunda da sorun yaşamaktadır. Bazı ihalelere girmek için kişisel verilerin etkin şekilde korunması koşulu aranmakta ve ülkemiz bu bakımdan veri güvenliği konusunda güvenilir ülke olarak nitelendirilmektedir.

Bununla birlikte, vatandaşlarımızın Avrupa Birliği içinde vize muafiyetinden faydalanabilmeleri bakımından da kişisel verilerin korunması hususunda yasal düzenleme yapılması gerekmektedir. Kısaca belirtilen bu ihtiyaç ve sorunların giderilmesi için tasarının kanunlaşması gerektiği düşünülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun tasarısı, bugün Adalet Komisyonumuzda ilk defa görüşmeye açılmıştır. Ancak Kişisel Verileri Koruma Kanunu Tasarısı'nın yola çıktığı tarih 1989'dur. O günden bugüne Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı pek çok hükümet tarafından teknik komisyonlar marifetiyle ele alınmış, incelenmiş, ancak bir türlü Bakanlar Kuruluna gelememiştir. İlk defa 2006 yılında bu kanun tasarısı Bakanlar Kuruluna geliyor ve 2008 yılında da Bakanlar Kurulu bu kanun tasarısını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sevk ediyor. Ancak o dönemde bu tasarı yasalaşma imkânı bulamadı. 2014 yılı içerisinde bu tasarı yeniden Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sevk edildi ve Adalet Komisyonumuza da intikal etti. Ancak seçim süreci nedeniyle yasalaşma imkânı bulamadığı için kadük kaldı ve son olarak 64'üncü cumhuriyet Hükûmeti döneminde 26'ncı Dönem Parlamentosuna sevk edildi ve bugün görüşülmeye başlandı. Umarım ki, Komisyonumuzun yapacağı katkılarla kanun tasarısı daha da olgunlaşarak Genel Kurula gönderilir ve oradaki müzakereler sonucunda da yasalarak milletimizin ve ülkemizin hizmetine girmiş olur.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; kişisel verilerin korunmasına ilişkin olarak Avrupa Birliği üyesi ülkeler başta olmak üzere birçok ülkede özel kanunlar bulunmaktadır. Bu tasarının yasalaşmasıyla birlikte kişisel veriler konusunda AB standartlarında bir koruma getirmeyi amaçlamaktayız. Kamuoyunda bazı çevreler tarafından art niyetli olarak "fişleme yasası" olarak nitelendirilen bu tasarı, iddia edildiğinin tam aksine fişleme değil, fişlemenin önlenmesi tasarısıdır. Fişlemenin panzehridir. Kişisel verileri, adı üzerinde olduğu gibi, korumaya matuf bir kanun tasarısıdır. Tasarıyla kişisel verilerin işlenmesi ve kaydedilmesi uluslararası sözleşmelere uygun şekilde bir düzene, bir kayda bağlanmaktadır. Esasında kişisel veriler alanı zapturapt altına alınmakta, bir düzen burada kurulmaktadır.

Bugün itibarıyla, ülkemizde gerek kamu gerekse özel sektörde kişisel veriler kaydedilmekte, ancak bu kaydetmenin herhangi bir standardı bulunmamaktadır. Tasarıyla bu duruma evrensel kurallar çerçevesinde bir standart getirilmekte, veri kaydeden, işleyen, aktaran gerçek ve tüzel kişilerin uyacakları usul ve esaslar belirlenmektedir. Tasarıyla kurulması öngörülen kurum bu alanı disiplin altına alacak ve herkes istediği veriyi kendi belirlediği şekilde değil, tasarıda öngörülen ve kurumca belirlenecek ilkeler çerçevesinde işleyebilecek ve kurum bütün bu süreçleri denetleyebilecekler.

Yine, kamuoyunda bilinenin aksine kurum Türkiye'deki bütün verilerin toplandığı bir yer olmayıp kurum nezdinde herhangi bir kişisel veri toplanmayacaktır. Kanun kapsamındaki gerçek ve tüzel kişiler belirlenen ilkelere uygun olarak kuracakları veri kayıt sistemine kişisel verileri kaydedeceklerdir. Kurum bünyesinde sadece kişisel veri sorumlularının sicili tutulacak ve bu sicil sayesinde kişiler herhangi bir sorun yaşamaları hâlinde kiminle muhatap olacaklarını ve nereye başvuracaklarını bileceklerdir. Bu durum haricinde kurumun herhangi bir bilgi toplaması söz konusu olmayacaktır. Burada özellikle ifade etmek isterim: Kamuoyunda, kişisel verileri koruma kurumu veya kişisel verileri koruma genel kurulu sanki Türkiye'de bütün vatandaşların kişisel verilerinin kaydedildiği, işlendiği, toplandığı bir merkezmiş gibi veyahut da böyle bir merkez olacakmış gibi algı oluşmakta, haberler yer almaktadır. Demin de ifade ettim, kişisel verileri koruma kurulu, kişisel verileri koruma kurumu bu kanuna göre herhangi bir vatandaşımızın bir verisini işlemeyecektir. Bu kurum veya bu kurul veri kaydı yapmayacaktır, kaydedilmiş verileri depolamayacaktır. Bu kurumun sadece düzenleme, denetleme yetkisi vardır ve Türkiye'de işlenecek kişisel verilerin bu yasa da belirlenen ana ilkelere ve kurallara uygun işlenip işlenmediğini denetlemek, özel yasalarda yer alan hükümlere uygun işlenip işlenmediğini denetlemek ve işlenmemesi hâlinde işleyenler hakkında hem idari para cezaları vermek hem de suç oluşturuyorsa cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunmak suretiyle onların cezalandırılmalarını hedefleyen önemli bir müessesedir. Esasında, kişisel verileri koruyan bir muhafızdır, bir koruma mekanizmasıdır. Türkiye'de şu anda kişisel veriler işleniyor mu? İşleniyor. İşte, İnternet'e giriyorsunuz, T.C. kimlik numaranızı istiyorlar, annenizin kızlık soyadının üçüncü harfini istiyorlar. Yani, annesinin kızlık soyadının üçüncü harfini veyahut da başka bir harfini istediğinde vermeyenimiz var mı? Eğer oradan bir şey alacaksak veriyoruz. Bankalara gidiyorsunuz, işlem yapıyorsunuz, sizden bir sürü kişisel veri istiyorlar. Nüfus, tapu, işte, savcılıklar, mahkemeler... Hatta milletvekili arkadaşımız hepimiz, partilere milletvekili aday olmak için müracaat ettiğimizde partiler bizden bir sürü -ne yapıyor- kişisel veri istiyor, Meclis istiyor. Hasılı, herkes kişisel verileri yaptığı işleri doğal seyri içerisinde yürütebilmek için istemek zorunda. Bizler de işlerimizin görülebilmesi ve o işin amacı içinde gerekli olduğunu

bildiğimiz için bu verileri -ne yapıyoruz- paylaşıyoruz ama şu ana kadar bütün kurumların ve gerçek ve tüzel kişilerin işlediği verilere ilişkin asgari herkesin uyması gerekli kurallar Türkiye’de maalesef yoktu.

Şimdi bu yasa ister kendi özel kanunlarına göre veri işlesin isterse veri işlemesine ilişkin hiçbir hüküm bulunmasın bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla, bütün tüzel kişiler ve gerçek kişiler kim olursa olsun herkesin veri işlerken uyacağı asgari standartları belirliyor. Veriyi işleyenler bu kanunda yer alan temel ilkelere mutlaka uymak zorunda kalacaklar ve en önemlisi de bütün kurumlar 1 tane veri sorumlusu tayin edecek. Bu veri sorumlusuna ilişkin bu kurum bir sicil tutacak, o sicili de kamuoyuna açacak, ilan edecek, herkes hangi kurumda kimin veri işleme sorumlusu olduğunu bilecek. Kendisine ilişkin kişisel verilerde yanlışlık varsa, eksiklik varsa, doğruluk, dürüstlük kurallarına aykırılık varsa, başka başka endişeleri varsa bütün bunların düzeltilmesi için kime müracaat edeceğini bilecek. O kişisel veri sorumlusu, bulunduğu kurumda kişisel verileri korumak için gerekli güvenlik önlemlerini almakla, gerekli mekanizmaları kurmakla da sorumlu olacak. Yani, sorumlu birisi olacak, hesap sorulacak birisi olacak, başvuru yapılacak birisi olacak ve böylelikle herkes bu anlamda kendine yeni bir düzen, yeni bir intizam vermek zorunda kalacak. Bu kanuna göre bütün kurumlar ve herkes kendisini yeniden yapılandıracaktır. Bu yasanın yürürlüğe girmesinden sonra kişisel verilerle ilgili önemli anayasal güvence yasayla aktif hâle gelecektir.

Ben, Komisyonumuzun bu çalışmalarındaki her türlü önerisine bu tasarının açık olduğunu bir kez daha ifade etmek isterim. Çünkü bu tasarı hepimizin hukukunu koruyan bir tasarı ve burada iktidar-muhalefet ayrımı olmaksızın arkadaşlarımızın yapıcı bütün eleştirilerine bizim de Hükûmet olarak açık olduğumuzu ve bunların yanlışları varsa onu düzeltmeye, eksikliği varsa tamamlamaya hazır olduğumuzu ifade ediyorum. Eğer Komisyonumuz uygun görürse bir alt komisyonda bunun teknik olarak daha geniş ve rahat bir şekilde ele alınmasının da faydalı olacağını arz ediyor, Sayın Başkanım zatîalinizi ve Komisyon üyelerimizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Şimdi, Komisyonumuza çağrı üzerine, davet üzerine gelen değerli kişileri ad ve meslek olarak paylaşmak istiyorum. Buyurun, okuyalım:

(Katılımcıların isimleri okundu)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tabii bütün komisyonlar kendi işlerini sadece yerindelik “opportunity” açısından değil aynı zamanda Anayasa’ya uygunluk açısından da incelemek zorundalar ve hukukta bana göre filozofi Almanya’da, pandekt hukuk çevresinde. Anayasa Derneği, Alman anayasa teorisini şu anki meşhur olan anayasa hukukçularının makalelerini çevirerek güzel bir “Anayasa Teorisi” kitabı hazırladılar. Komisyonumuzun çok değerli üyesi de Cahit Özkan orada üye. Ben aslında her zaman bedelini ödeyerek her yasama döneminde arkadaşlarıma bir kitap hediye ederdim, bunu ta baştan kendim seçtim ve Cahit’in de orada olduğunu bilmiyordum, parasını ödemek için “Gönderin.” dedim ve bedelsiz ilk defa, bedeli ödemedem size... Yani, yoksa, ben, aslında bedeli ödesem daha şeref duyacaktım, o kitap çok seçkin bir kitap, her Komisyon üyesi arkadaşşıma armağan ediyorum, çok sağ olun.

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İç Tüzük’ün 33’üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar

BAŞKAN - Şimdi, bir şeyi oylarınıza sunayım. Bundan sonraki bütün Komisyon çalışmalarının, sözlü çalışmaların - vücut dilini kayda geçiren teknoloji daha gelişmedi- tutanağa geçirilmesi veya tutanak tutulma durumunu yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tutanaklı olacak. Çünkü hem bu saydam bir çalışmanın ürünü hem tutanaklar bizim ömrümüz kadar kısa ömürlü değil, dağları da değil ama çağları delerler. Çağları delmek hiçbir insanın gücüne...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Alt komisyon kararı verilmedi değil mi?

BAŞKAN – Alt komisyona daha var. Yok, yok, tutanak.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Tutanak kısmı?

BAŞKAN – Şu anda hocalara söz vereceğim, ondan sonra arkadaşlarımız, partiler görüşlerini ortaya koyacaklar.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Alt komisyonu dâhil etmiyoruz bu tutanak mevzusuna, onu demek istiyorum.

BAŞKAN – Yok, yok, değil efendim, ana Komisyon.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Tamam.

BAŞKAN – Şu anda Komisyon çevresini bağlayan kararları oyluyoruz, alt komisyon ne haddimize, size karışamayız Sayın Başkanım, isterseniz tutanaklı isterseniz tutanaksız.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Estağfurullah.

BAŞKAN – Efendim, biz yetki hudutlarımızı biliriz yani; hukuk devleti, sınırlı devlet.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Kim olacak, onu bilmiyoruz daha.

BAŞKAN – Bilemiyorum. Efendim, tabii, senin tabii başkan olacağında bir kuşku yok çünkü bu kanunda büyük emeğin var.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Estağfurullah.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541)

BAŞKAN – Evet, hocalarım...

Hocam, kıdemli Hocam, Bahri Hocam buyurun.

Aslında bu temel haklarla ilgili ama Bahri Hoca tabii ceza hukuku profesörü. Bunun tabii kişisel veri güvenliği bakımından 2 yaptırımı var: 1) Tazminat, 2) Ceza hukuku, yaptırım hukuku. Disiplin de var tabii.

Hocam, ben cezacı değilim ama Uğur Alacakaptan'dan daima 10 alıyordum.

Buyurun Hocam.

PROF. DR. BAHİR ÖZTÜRK – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli üyeler; her şeyden önce buraya davet edilmiş olmaktan büyük bir onur duyuyorum. Bu yüce Mediste sizlerle çalışabiliyor olmaktan gerçekten onur duyuyorum.

Bu kanun tasarısıyla ilgili elbette alt komisyonda çalışma yapılacak, bizim katkılarımız daha çok teferruatla ilgili olacağı için orada yapacağız ama ben izin verirsiniz bir iki hususu dile getirmek istiyorum, o da şu: İki ay önce İstanbul Kültür Üniversitesinde kişisel verilerin korunmasıyla ilgili uluslararası bir çalıştay yaptık, bu çalıştayda bu tasarımı da değerlendirdik, varılan sonuç şudur: Bugün, hâlâ Türkiye'de kişisel verilerin korunmasıyla ilgili bir yasanın olmaması asıl eleştirilecek olan konudur, önce bir yasa çıksın, ondan sonra eğer bazı problemler olursa düzeltilecektir o kuşkusuz. Dolayısıyla, yapılan eleştiriler genellikle -istisnaıyla ilgili madde de olmakla beraber- tasarımı o çalıştayda büyük bir hüsnükabul görmüştür. Bunu bir defa arz etmek isterim.

İkinci bir husus, ceza hukuku boyutuyla söyleyeyim o zaman, bütün ceza hukuku çevresi, özellikle uluslararası terörle mücadele, sınıraşan suçlulukla mücadele, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun muhtelif hükümlerinin uygulanması, Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun uygulanması, Jandarmaya ilişkin düzenlemeler, kara paranın aklanmasıyla ilgili mücadele, velhasıl suçlulukla ve suçla mücadele için çalışma yapan bütün çevreler bu yasa'yı beklemektedir. Bu son derece önemli bir kanun. Çünkü özellikle sınıraşan suçlar söz konusu olduğu zaman bu iş birliği yapılamamaktadır, Sayın Bakanım da zaten çok güzel bir şekilde ifade ettiler. Dolayısıyla, Ceza Kanunu'nun da 135 ve devamı maddelerinin içinin ancak bununla dolacağı da ifade edilirse o zaman bu kanunun ne kadar hayati bir kanun olduğu ortaya çıkar. O nedenle, ben yüce Komisyona söz konusu kanun tasarısının 1989'da başlayıp bugüne kadar süren serüveninin artık bir iki hafta veya ay içinde noktalanmasını temenni ederim. 1989'da başlamış macera, 1996'dan itibaren de ben o kervana katılmışım ve senelerdir aynı konuyu tartışıyoruz ve zaman zaman tam ucuna gelmişti -bir 2008'i hatırlıyorum Sayın Bakanım- 2008'de olmak üzereydi, yine bir şey çıktı, yine olmadı ama inşallah şimdi şeytanın bacağı kırılır ve bu temel yasa, çerçeve yasa ülkemize kazandırılır.

Ben, yeniden sizleri saygı ve sevgiyle selamlıyor, teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Çok sağ olun.

Hocalarım, buyurun sıra düzeni içerisinde.

Leyla Hanım, buyurun.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – İstanbul Bilgi Üniversitesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Enstitüsünün Direktörüyüm. 1998 yılından beri bilişim hukukçusuyum. Hayata geçiremediğim iki konudan biri -Sayın Bakanımın ve Hocamın da ifade ettiği üzere- kişisel verilerin korunması hakkındaki kanun tasarısı, bir diğeri de adli bilişim, CMK 134'te ifadesini buluyor. Hani, benim ilgilendiğim ama hâlâ hukuken ayakları yere basmayan böyle 2 tane konu.

Öncelikle, davetiniz için çok çok teşekkür ediyorum. Burada olmak benim için de onur ve gurur verici.

BAŞKAN – Hocam bizim davetimiz formalite, sizin bu konuda otorite olmanız bizim için önemli.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Estağfurullah.

BAŞKAN – Tamam, hikmet bizim davetimizde değil, sizin özünüzdde.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Estağfurullah, teşekkür ediyorum.

Heyecanlı oluyormuş.

BAŞKAN – Yok, yok, serbest olun Hocam.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Az önce Necdet Ünüvar Vekilimle konuşurken “Heyecanlı mısın?” diye sordu “Evet, heyecanlıyım.” dedim, heyecanlı oluyormuş.

BAŞKAN – Leyla Hocam, Fransız İhtilalcisi Sieyes var, Sieyes diyor ki: “Kürsü hem imha eder hem ihya eder.” Ama bizim Komisyon serbest. Özgürlük temelinde bir Komisyon olduğu için rahat, “large” olun efendim.

Buyurun.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Çok teşekkür ediyorum.

Bir küçük sunumum var, izniniz olursa, yansıtabilirsek ekrana, arkadaşlar yardımcı olurlarsa.

BAŞKAN – Hocam, ayrıntılı sunumdan çok -alt komisyonda teknik çalışma yapacaksınız- felsefi sunum önemli. Yani, bizim için sınırlar, çerçeve önemli.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Peki.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Bu arada görünüyor da bir şekilde herhâlde.

BAŞKAN – Buyurun, kısa buyurun.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Gözü de ihmal etmemek lazım.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Çok temel olarak Sayın Bakanımın değindiği ve Hocamın vurguladığı hususların aynısını tekrar etmemek üzere birkaç şey söyleyeceğim ama öncelikle Adalet Bakanlığını bizi burada gerçekten Avrupa Birliğinin veri koruması düzenlemesiyle, direktifiyle uyumlu bir kanun tasarıyla buluşturduğu ve Komisyon tartışmalarını böyle bir metin üzerinden tartışma olanağını bize sunduğu için çok teşekkür ediyorum.

Tasarı sadece yasalaştığı zaman Anayasa'nın 20'nci maddesinin (3)'üncü fıkrasındaki yükümlülüğümüzü yerine getirmiş olmayacağız. Evet, bir kanun çıkacak ve Anayasa'daki vatandaşlara olan taahhüdümüzü yerine getirmiş olacağız.

BAŞKAN – Bunun için çalışıyoruz.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Ama bunun ötesinde, yürümekte olan Avrupa Birliğiyle müzakere süreçlerini etkilemesi de işin bir diğer tarafı. Ben daha çok ekonomik ve ticari ilişkiler açısından konuyu değerlendirmek istiyorum. Böyle bir yasanın yokluğu Türk şirketlerini şimdiye kadar, özellikle Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerde -Avrupa Birliğinde diyelim ki Arçelik gidip bir şirket kurmak istiyor ya da diyelim ki bir Alman şirket ile Arçelik iş yapmak istiyor- hemen kilitlendiğimiz nokta olarak karşımıza çıkıyor “Siz veri koruması açısından güvensiz ülkesiniz.” diye. Bu da uluslararası ilişkilerde diplomasi açısından gri liste olarak ifade ediliyor, siyah veya beyaz yok, gri listedesiniz. Güvensiz ülkesiniz ve veri transferi Arçelik'in kendi şirketi Almanya olduğunda aynı şey yine Arçelik için problem, Arçelik bir Alman şirketiyle çalıştığında da problem. Dolayısıyla, her sektör ister bilişim sektörünü düşünün, ister sağlığı düşünün hangi açıdan değerlendirirseniz Türkiye'deki şirketlerin uluslararası arenada kendi rakipleriyle rekabet edebilme avantajını da aslında biz onların ellerinden almış olduk. Dolayısıyla, veri koruması yasası bir an önce inşallah yasalaşır. Burada çok paydaşlı bir çalışma ortamı var, bu çok keyifli bir şey. Her paydaş kendisi açısından tasarımı daha iyi yapmak, daha olgunlaştırmak açısından görüşlerini sunacak ve paylaşacak ve en kısa süre içerisinde yasalaşmasını ben de diliyorum inşallah. Özellikle, bizim ticari ve ekonomik ilişkilerimiz ve Türkiye'nin yatırım ortamının iyileştirilmesi anlamında da bu önemli. Çünkü bir yatırımcı Türkiye'ye gelip yatırım yapmak istediğinde Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı bunun sıkıntılarını herhâlde daha çok yaşıyordur. Önce baktığı ortamlardan birisi ya da araştırdığı kriterlerden birisi “Hukuk düzeniniz nasıl?” sorusunu soruyor. Gelip burada kendi alıştığı, uluslararası kabul gören ilkeler çerçevesinde bir hukuk düzeniyle karşı karşıyaysa gelmiyor, yatırım yapmıyor ya da yaptıysa yatırımını beklediği şekilde taahhüt edilen, “Böyle düzenlemeler olacak.” denilen bir sistemle karşı karşıya değilse bir süre sonra yatırımını bırakıyor ve Türkiye'den gitme kararı alıyor. Dolayısıyla küreselleşmenin getirdiği önemli şeyler. Şirketler birleşiyor, şirketler devralınıyor. Bunun böyle küresel boyutta çok yaşandığı bir dünyadayız ve paranın dolaşımını izlediğimiz vakit yatırımların da aynı şekilde bir ülkenin hukuk düzeninin uluslararası ilkelerle örtüşmesi, uyumlu olması yatırımı tetikleyen faktörlerden birisi. O yüzden Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısı bireye Anayasa'da tanınan kişisel verilerini koruma hakkının çerçevesini çizmenin ötesinde bugün büyük veriyi konuşuyoruz, bugün veri temelli ekonomileri konuşuyoruz, bugün veri temelli inovasyonu konuşuyoruz, bilgi ekonomisi konuşuyoruz. Aslında bütün daha büyük çerçevede, daha büyük resimde hizmet edeceği önemli hususlar var. Bu tasarımı değerlendirirken bir denge gözetilmesi gerekiyor. Bireyin kişisel verilerinin korunmasına ilişkin hakkı ile demin saymış olduğum ülkemizin ve şirketlerimizin, çalıştığımız kurumların ulaşabileceği seviye, Avrupa'da, dünyada yakalayabileceği seviyeye de hizmet edecek, teknolojik gelişmelerin bireyin hayatına girmesine izin verecek bir dengede bu kanun tasarısının hazırlanmış olması gerekiyor. Şu anki yapı öyle. Çünkü veri temelli ekonomilere ilişkin Dünya Ekonomik Forumunun raporlarını incelediğinizde birey sadece “evet” ya da “hayır” diye rızasını aldığınız, ondan sonra bir kenara attığınız bir süje değildir kişisel verilerin işlenmesinde. Bireyin mutlaka süreçlere dâhil edilmesi, süreçlerin, veri işleme süreçlerinin birey açısından şeffaf olması ve bireyin kendisiyle ilgili veriler üzerindeki haklarının somut uygulamada ona gerçekten garanti ediliyor olması gerekiyor. Bu gözle tasarımı incelediğimizde Anayasa da zaten bireye sayılmış olan kişisel verisi üzerindeki haklarının ona tanındığı, sürecin birey açısından şeffaf olarak işlediği, şimdiye kadar kişisel veri işleyen ve gidip bilgi alamadığı, hesap soramadığı, verisiyle ilgili herhangi bir talepte bulunamadığı kamu ve özel sektörü eşit bir şekilde regüle edecek bir kanun tasarısının ona verdiği haklarla tasarının yürürlüğe girdikten sonra zaten gidip Anayasa'da garanti edilen, kanun tasarısıyla da somutlaştırılan haklarını kullanabilmesi, hayata geçirebilmesi mümkün olacak ama tasarının dengesi önemli dediğim gibi. Bireysel hakkın ya da kişisel verilerin korunması hakkı ağır bastığı vakit, cam fanus içerisinde haklarıyla mutlu mesut yaşayan bireyler yaratırız ama onun dışında biz bilgi ekonomisi ya da bilgi toplumu ya da veri temelli ekonomileri...

BAŞKAN – Son cümlemenizi anlayamadım Hocam, son cümlemenizi. Yani, özel hak-kamu dengesi içerisinde neyi yaratırız dediniz?

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Cam fanus içerisinde yaşayan bireyler oluştururuz, verisiyle mutlu mesut yaşar ama o bireyin hayatına biz teknolojiyi sokamayız ve o verilerle beraber ekonomi yaratacak olan kurum ve kuruluşlar da -kamu veya özel sektör- eli kolu bağlı bir şekilde kalır.

BAŞKAN – Tamam.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Dolayısıyla, denge gözetmek önemli hususlardan birisi.

BAŞKAN – Tamam, peki.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Ben kanun için “fişleme” eleştirisine bir şey söylemek istiyorum. Bunu artık 2016 tarihi itibarıyla kanun tasarısı 64'üncü Hükümet Programı dolayısıyla önümüze geldiğinde artık söylemeyelim. Fişleyecek olan bir kanunun adı zaten “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı” olmaz, “kişisel verileri fişleme kanunu” diye adını koyarız. Dolayısıyla, hepimiz biliriz ki evet, fişleme kanunu. Adı böyle olan ve içeride bireye

sunulan hakkın, korumanın ne şekilde olacağını açık açık yazan bir tasarının “fişleme kanunu” olarak adlandırılmamasını ben bu Komisyon içerisinde herkesten özellikle rica ediyorum, “fişleme kanunu” olarak lütfen adlandırmayalım çünkü tasarımı incelediğinizde öyle olmadığını zaten görüyorsunuz.

BAŞKAN – Ama ifade özgürlüğünün böyle bir sınırı yok Hocam.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Doğru ama o ifade özgürlüğü 1989 yılından beri çok kullanıldı ve bu kanun tasarısı maalesef hep “fişleme kanunu” olarak anıldığı için artık o hakkın tüketildiğini ve hakkın kötüye kullanılması şeklinde bir yere dönüştüğünü düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Kaldı ki, öyle bir eleştiriye cevap vermek de abesle iştigal bence. Çünkü bu Kişisel Verileri Koruma Kanunu, bunun herkes tarafından böyle bilinmesi gerekiyor.

“Neden gerçek kişiyi koruyoruz, tüzel kişiler neden kapsamda değil?” diye soru sorulabilir. Buna ilişkin olarak baktığımız zaman Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi -Anayasa Mahkemesi özellikle verdiği bir kararda bunu söyledi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8’inci maddesi- “buradaki ‘herkes’ sözcüğü gerçek ve tüzel kişileri kapsar.” şeklinde yorumladı ama Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çerçevesinde -Elif daha da destekleyici bilgi belki verebilecektir o çerçevede- bu kararları incelediğimizde burada korunan süje birey, buradaki hakkın niteliği kolektif değil, doğrudan bireyi hedefleyen bir korumadır. Burada sadece 4 kategoride bir mekanizma getiriyor: Özel hayata saygı, aile hayatına saygı, konut dokunulmazlığına saygı ve haberleşme özgürlüğüne saygı. Burada tüzel kişileri ilgilendiren sadece konut dokunulmazlığına saygı olabilir. Bunun dışında özel hayat, aile hayatı ya da haberleşme özgürlüğünün süjesi bireydir. Burada “herkes” denmesinin sebebi; cinsiyeti, dini yada işte, hani vatandaşlık gibi başka birtakım istisnalarla bireyler arasında ayırım yapılmaması. Dolayısıyla, her bireyin bu haktan istifade etmesi.

Tüzel kişiler neden kapsamda değil? Çünkü bütün iç hukuklar zaten tüzel kişilerin kişisel verilerini koruyacak bir çerçeveyi yaratmıştır. Türk Ticaret Kanunu’nun haksız rekabete ilişkin hükümleri ya da şirketlerarası sözleşmeler çerçevesinde baktığımızda rekabet etmeme yasağı, gizlilik sözleşmeleri gibi kurallarla kendilerini koruyorlar. Bunun dışında bu dünyada tüzel kişilerde mahremiyet değil, aleniyet ilkesi bence geçerli. Bunu Türk Ticaret Kanunu zaten muhtelif hükümlerinde vurguluyor. Dolayısıyla, Ünal Tekinalp Hocamın kulaklarını çınlatarak Türk Ticaret Kanunu’nun bilişimle ilgili hükümlerini çalışırken yazdığımız örneğin denetime tabi sermaye şirketlerinin İnternet sitesi açması ve bu İnternet sitesine bir sürü bilgiyi yayınlaması. Dolayısıyla zaten bilgilerini şirket olarak kurulduğu vakit de gidip sicile tescil ettirecek ve aynı Ticaret Kanunu sicilini aleni olduğunu söyleyecek. Biz bu aleniyet ilkesi üzerine bilişim sistemleri geliştirdik. Bugün “MERSİS” dediğimiz Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Merkezi Sicil Kayıt Sistemi, ticaret sicilinin alenilik ilkesi çerçevesinde çalışan bir sistemdir. Dolayısıyla, sicilde aleni olması öngörülmüştür tüzel kişilerin. Girin Koç Holdingin sayfasına “Bilgi Toplumu Hizmetleri” denilen butonu tıklayın, Merkezi Kayıt Kuruluşunun sayfasına yönlendirileceksiniz, şirketle ilgili her türlü bilgiyi -yönetim kurulu üyeleri, denetçileri, şirketin adresi, telefonu, sermayesi gibi- her şeyi göreceksiniz. Dolayısıyla, daha şeffaflığın ve aleniliğin olduğu bir dünyadan bahsediyoruz tüzel kişiler açısından.

Aynı şekilde TAKBİS: Tapu ve Kadastro. Bu da tapu sicilinin aleniliği ilkesini bizim geliştirdiğimiz bir bilişim sistemi. Aksini kabul edip “Hepsinin, tüzel kişilerin de verisini koruyacağız.” demek o zaman böyle geriye gidip bütün bilişim sistemlerin hepsini de çöpe atıp Türk Ticaret Kanunu’ndaki temel ilkelerin de Ünal Tekinalp Hocamla tekrar tartışılmasını herhâlde gerekli kılacak diye düşünüyorum.

Yine, tasarıya eklenen, burada sizlerle konuşmak istediğim bir konu, meşru menfaat ilkesi. Veri sorumlusunun...

BAŞKAN – Hocam, şöyle arz edeyim: Tabii, biz çok genişçe dinlemeye hazırız fakat bu geneli üzerindeki müzakereler daha “ratio legis” yani tasarının ruhu üzerinde. İçerik tartışmasını uzunca alt komisyonda...

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Tamam, o zaman meşru menfaati sonra konuşacağım.

BAŞKAN – Yok, yok, konuşun, konuşun, dinliyoruz biz ama sınırlamayı ona göre şey yaparsak. Çünkü arkadaşlarımız söz alacaklar, değerlendirecekler. Yoksa epistemik içerik aşağıda tartışılır, ileride de şey yaparız; yoksa, bilgi bir okyanus.

Meşru menfaati dinlemek isteriz, buyurun Hocam.

YRD. DOÇ. DR. LEYLA KESER BERBER – Teşekkür ediyorum.

Meşru menfaatle veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlemek zorunluysa ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla bu verinin işlenmesi mümkündür diye bizim kanunumuzda da, Avrupa Birliği’nin mevcut direktifinde de, 2016’da yürürlüğe girmesi planlanan yeni genel veri koruması regülasyonunda da muhafaza edilen bir ilke var. “Bu ne işimize yarayacak?” diye baktığımız vakit, bu sınırsız bir hak değil. Öncelikle “Buna dayanarak herkes veri işler.” gibi bir kural yok. İki aşamalı bir test var. Öncelikle gerçekten “Veri sorumlusunun meşru menfaati nedir?” sorusu test edilecek, değerlendirilecek. Zorunlu olması, bu menfaatin veri işlemeyi zorunlu kılması değerlendirilecek. Öte yandan, kişisel hak ve özgürlükler değerlendirilerek bir karar verilecek. Örnek olarak UYAP’ı vermek istiyorum izninizle. Adalet Bakanlığının UYAP Bilişim Sistemi içerisinde tuttuğu veriler kanunun özel nitelikli veri ya da hassas veri diye nitelendirdiği veriler. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti’ndeki bütün yargısal veriler UYAP’ta muhafaza ediliyor.

Adalet Bakanlığının UYAP’ta görevli olan teknik ya da UYAP’ın başında, yöneten bilgi işlem daire başkanı diyelim UYAP’a, bu veri tabanına kimin erişeceğini belirlemiştir hakkı, sorumluluğu, vesairesiyle. X, Y, Z kişileri bu veri tabanına erişmekle yetkililerdir. Erişim için de parmak izi alabilir, retina taratabilir. Dolayısıyla, bu kanun tasarısı anlamında

biyometrik verilerini işleyebilir bu kişilerin. Şimdi, bir yandan biyometrik veriler işlendi, hassas veriler, temel hak ve özgürlükler, veri koruması hakkı; öbür yanda Adalet Bakanlığının UYAP bilişim sistemi içerisinde Türkiye Cumhuriyeti içerisinde yargıya bir şekilde intikal etmiş olan herkesin hassas verileri, burada da yargısal veriler var. Şimdi, iki tane menfaat var birbiriyle yarışan. Dolayısıyla, burada Adalet Bakanlığı Türkiye Cumhuriyeti içerisindeki yargıya intikal etmiş olan bireylerin verilerini korumak için -ki onlar da hassas veri- kendi çalıştırdığı personelin parmak izi gibi, retina taraması gibi biyometrik yöntemleriyle kontrol sistemleri getirdiğinde burada bu temel bireysel haklarla karşılaştığımızda Bakanlığın meşru menfaatinin söz konusu olduğu ve biyometrik veri işlemenin bu hüküm çerçevesinde, meşru menfaat çerçevesinde gerçekleşmiş olduğunu göreceğiz.

Son şey, istisnalar. Tasarının 28'inci maddesinde yer alan istisnalar Avrupa Birliği'nin istisnalara ilişkin hükümleriyle büyük ölçüde örtüşüyor, hatta biz daha az yazmışız, Avrupa'da bunun üzerinde, daha geniş olan bir istisnalar listesi de var. Bir önceki tasarıda Emniyet, MİT, Jandarma diye kurumların isimleri açık açık yazardı, şimdi Avrupa Birliği düzenlemeleriyle uyum çerçevesinde aynen oradaki kavramlar kullanılarak ifade edildi millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği çerçevesinde. Burada şunu da hatırlatmak istiyorum. Yine MİT ya da Emniyet gibi, Jandarma gibi istihbari faaliyetler çerçevesinde veri işleyen kurumları tartışabiliriz "Bu kanunla değerlendirdiğimizde nerede duruyorlar?" diye. Malumunuz, Anayasa Mahkemesine MİT Kanunu'nun kamu ve özel sektörden her türlü bilgiyi isteyebileceğine ilişkin hüküm iptal talebiyle götürülmüştü. Geçen haftalarda Anayasa Mahkemesine -henüz gerekçesini yazmadı ama- MİT Kanunu'ndaki birkaç madde gitmişti iptal için, bu maddeyi iptal etmedi. Dolayısıyla, şu an MİT kendi görev tanımı çerçevesinde kamu ve özel sektörden her türlü bilgiyi isteyebiliyor. Bunu Anayasa Mahkemesi iptal etmedi. O yüzden şimdi bu kanunu MİT, Jandarma ya da polis teşkilatı açısından değerlendirdiğimde kendi rollerini ve görevlerini acaba bu kanun engeller mi ya da bu kanun açısından bir problem yaşanır mı? Şu an Avrupa'daki istisnaların aynısı ve aynı formülasyonla bizde de bu tür kurumlara, hatta MASAK gibi ekonomik açıdan birtakım görevler yapan kurumlara da yetkiyi veren bir içeriğe sahip.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Hocam.

Buyursunlar Elif Küzeci.

O da Hocamız, anayasal temeller daha çok.

Hocam, ikinize bir sorum var, teknik, merakım: Tabii, bu yeni oluşmakta olan hukuk hem hak türü itibarıyla hem yasal çerçevede yeni oluşmakta olan bir hukuk. Peki, şu anda Avrupa standardı, bu konudaki temel sözleşme bir azami standart mıdır, asgari standart mıdır, bir ara şey yapın, bir cümle "Evet.", "Hayır." o kadar. Ben asgari standart olarak görüyorum.

Buyursunlar efendim.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Öncelikle ben de davet ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan nezaket gösterdiler, "Sizin çalışmalarınız asıl olandır." dediler, o zaman çalışmalarımızı takip ettiğiniz ve sonrasında bizi...

BAŞKAN – Evet, bütün kitaplar önümde Hocam.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – ...davet ettiğiniz için teşekkür etmek istiyorum.

Ben 2004 yılından beri kişisel verilerin korunmasıyla ilgili çalışıyorum özel olarak ve gerçekten de bu konunun ülkemiz açısından çok acil ihtiyaç gösteren bir konu olduğunu, kişisel verilerin korunmasına ilişkin düzenlemelerin yeterli seviyeye çıkarılması gerektiğini her fırsatta akademik ortamlarda öğrencilerle yaptığımız toplantılarda dile getirmeye çalışıyorum. O anlamda, burada bu komisyonda bulunmak benim için özel olarak da önemli, onu da belirtmek istiyorum.

En son sizin sorduğunuz sorudan belki başlayarak belki birkaç şey söyleyebilirim.

Avrupa Birliği direktifi ya da yönergesi tabii ki asgari koşullara karşılık gelmektedir. Bizim şu anda üzerinde durduğumuz tasarının gerekçe bölümünde de atıfta bulunulan 95/46 AT sayılı Avrupa Birliği Direktifi bu konuda şu anda Avrupa'daki çerçeveyi belirleyen temel düzenlemedir.

BAŞKAN – Asgari standart o zaman.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Asgari standartları belirlemektedir.

Hatta, bir değerlendirme ya da karşılaştırma yaparken muhtemelen alt komisyon içerisinde daha ayrıntılı konuşulacaktır ama şimdiden şuna ben işaret etmek isterim: Malumunuz olduğu üzere, Avrupa Birliği düzenlemeleri ekseninde direktifler temel çerçeveyi belirleyen hukuksal metinlerdir, doğrudan uygulanma kabiliyeti yoktur. Yani Avrupa Birliği düzenlemelerinde direktifle karşılaştığımız zaman şunu anlıyoruz, üye devletler bu direktifteki temel ilkelere bakacaklar, asgari o standartları taşıyan bir düzenleme yapacaklar. Dolayısıyla, direktifin içeriği aslında bizim klasik anlamda hukuk tekniği açısından baktığımızda, bire bir bir yasal düzenlemeye karşılık gelmemektedir. O, genel çerçeveyi çizmekte, düzenlemeleri ilgili üye devletler yapmaktadır.

BAŞKAN – Anayasa'mızın 90/5 hükmünün kapsamı dışında diyoruz yani bir çatışma normu değil.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Zaten, biz Avrupa Birliği üyesi olmadığımız için doğrudan onunla...

BAŞKAN – Yok, yok, katıldık, sözleşmeye katıldık ya Hocam.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – O, Avrupa Konseyi Sözleşmesi.

Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ndeki temel ilkeler de aynı şekilde elbette ki gerekiyor. Dolayısıyla, bu karşılıklı değerlendirmeleri, istisnalar konusunda olsun ya da diğer konularda olsun, yaparken bunu da dikkate alarak ilgili devletlerin düzenlemelerine de bakmakta belki iyi bir sonuç çıkartmak için yarar olabilir diye düşünüyorum. Şimdi, bu sizin sorunuz dolayısıyla aslında söylediğim şeydi. Sizin de belirttiğiniz üzere genel çerçeveye ilişkin birkaç şey söylemek istiyorum.

Veri korumasına ilişkin ilk düzenleme 1970 yılında yapıyor. Bu aslında düşündüğümüz zaman, özellikle de bilişim çağının hızını düşündüğümüz, bilişim alanındaki gelişmelerin hızını düşündüğümüz zaman oldukça eski bir tarihe denk geliyor. Daha sonra, 1980 yılına kadar Avrupa devletlerinin hemen hemen tamamı bu konulara ilişkin düzenlemeleri kabul ettiler. 1981 yılında Avrupa Konseyi Sözleşmesi kabul edildi ve sizin de belirttiğiniz üzere, biz de aslında 1981 yılında, hatta 28 Ocak 1981 yılında... Belki bunu da belirtmek lazım çünkü Avrupa'da yarın, 28 Ocak tarihi veri koruma günü olarak da kutlanıyor bu sözleşmenin imzalandığı tarih olması dolayısıyla. Bu sözleşme imzalandı, Türkiye de imzasını koydu ve fakat onaylama kanunu geçen zaman içerisinde bir türlü çıkartılamadı. Bunda, bu şekilde, şu anda tartıştığımız gibi bir çerçeve yasanın bulunmamasının, bunun eksikliğinin muhakkak ki bir etkisi vardı. Bu boşluğun doldurulması neden önemli? Yani kişisel verilerin korunmasına dair bir yasal düzenlemeye bizim neden ihtiyacımız var? Birincisi, artık Sanayi Devrimi'yle, Endüstri Devrimi'yle kıyaslanan bir dönemin içerisinde yaşıyoruz. Bilişimin, teknolojinin, dijital dünyanın sosyal, siyasal, ekonomik her alanda öneminin her geçen gün arttığı ve hayatın âdeta kılcal damarlarına nüfuz ettiği bir zamanda yaşıyoruz. 1970 yılında ilk düzenlemenin yapılmasının nedeni de veri tabanlarının devletler tarafından kullanılmaya başlanmasıydı. Bu gelişim içerisinde gelişimin önüne bariyerler koymadan yani bilişim teknolojilerinin kullanımını ve gelişimini sağlayarak fakat birey aleyhine bozulan bir dengenin yeniden tesis edilmesi amacıyla bu düzenlemeler ortaya çıktı. Bir meşhur Alman Anayasa Mahkemesi kararı var.

BAŞKAN – Nüfus Sayım Kanunu.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Nüfus Sayım Kanunu, aynen.

Oradaki ifade açıkçası bence çarpıcı. "...^(x)" diyor, ben onu "bilgilerin geleceğini belirleme hakkı" olarak Türkçeye çeviriyorum. Bireyin kendi bilgileriyle arasındaki bağın kopmasını engellemeye yönelik düzenlemeler kabul ediliyor.

BAŞKAN – Yeni bir temel hak türü.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Evet, yeni bir temel hak türü olarak ifade ettiğiniz üzere gerçekleşiyor.

Bu anlamda, bakış açısını geliştirirken ilk akılda tutmamız gereken şeyin bu olduğunu düşünüyorum. Kişinin kendisine ilişkin bilgilerle arasındaki bağın kopmaması gerekiyor. Burada belirsizlik ya da işte ne tarafa doğru hareket edeceğini bilemez bir durumda olan kişi bizim Anayasa'mızın 17'nci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkından yararlanma konusunda da sıkıntılar yaşayabilecektir. Yani temel bakış açısı elbette ki bunun bizim vatandaşlarımız için önemi her geçen gün artan ve eksikliği de aynı oranda yüksek düzeyde hissedilen bir temel hak olduğunu zannediyorum saptamak lazım. Onun yanında, elbette ki ekonomik alanda ya da siyasal, adli iş birliği alanında bazı eksikliklerin giderilmesi açısından da önemlidir ama gelişmek ve Türkiye'nin hedeflerine uygun bir şekilde bu yeni çağda, bilişim çağında konumlanmasını sağlayabilmek için temel hak ve özgürlüklerin tanındığı, böylece kişilerin bilişim alanında dijital dünyada rahat hareket edebildiği, bu güveni de hissedebildiği bir ortamın kurulması gerektiğinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Çok uzatmak istemiyorum ayrıntıları ayrıca tartışacağız diye ama ufak bir hususa daha işaret etmek isterim müsaadenizle. Bu noktada, bazı hususların önemli olduğu da dikkatten kaçmamalı. Örneğin, çocukların verilerinin korunması. Şimdi, Avrupa Birliğinde veri koruması alanında yeni bir reform çalışması var bu ay içerisinde sonuçlanması ve iki yıl içinde de tam anlamıyla yürürlüğe girmesi beklenen. Orada da örneğin, çocuklara ilişkin kişisel verilere dair düzenlemenin ayrıca yapıldığını görüyoruz çünkü çocuklar bizim geleceğimiz ve her geçen gün çocuklar kendilerine ilişkin bilgileri artan oranda dijital ortamda paylaşıyorlar. Yani artık sosyal hayatın neredeyse tamamı ya da çok büyük bir kısmı yansısıyla ya da doğrudan doğruya dijital ortama taşınıyor. Öte yandan, istese ya da istemese de bir tercih unsuru olmaksızın çeşitli kanallardan kamu kurumları nezdinde ya da özel sektör nezdinde kişilerin bilgileri işleniyor. Çocuklar özelinde baktığımızda, dijital ortamda kaydedilen bilgilerin silinmesine, sınırlandırılmasına, güvenliğinin sağlanmasına ilişkin yeterli önlemlerin alınmadığı bir durumda ileride bu bilgilerin onların hayatını nasıl etkileyeceğini tespit edebilmemiz bile mümkün olmuyor çünkü şunu akıldan çıkarmamak lazım, bir veri bir yerde kaydediliyorsa o veri yüzde yüz güvenli değildir. Bu, bilişim teknolojileriyle uğraşanların her zaman dile getirdikleri yüzde yüz teknik güvenlik diye bir şeyin olmayacağını belirttikleri bir husus. Bunu niye dile getiriyorum? Öncelikle çocuklar için fakat elbette ki diğer bütün bireyler için de geçerli olmak üzere veri minimizasyonu denilen yani mümkün olduğunca veri tutmamaya ya da eğer tutulması gerekiyorsa en alt seviyede, minimum, asgari seviyede verinin tutulmasına ilişkin bir bakış açısını geliştirmek, veri güvenliğine ilişkin bazı önlemlerin de kendiliğinden devreye girmesini sağlayacaktır.

İkinci bir husus sağlık verileri. Özel konular ve özel önemli konular açısından buna işaret etmek istiyorum. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin de -sayın hocalarım işaret etti, Sayın Bakanım işaret etti- bu konuda çeşitli kararları var ve özellikle sağlık verilerinin korunması alanında çok daha hassasiyetle durulduğu görülüyor. Hatta, şöyle bir örnek vereyim: Dünyada bugün 100'ün üzerinde devlette kişisel verilerin korunması yasası var ve bu konunun merkezi de Avrupa devletleri. Onun için herkesin gözü Avrupa üzerinde fakat güncel uluslararası tartışmalar açısından baktığımızda Amerika

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Birleşik Devletleri ile Avrupa arasında da sürekli bir gerilim görüyoruz çünkü Avrupa veri koruması konusunda daha gelişkin hükümleri ortaya koyarken Amerika Birleşik Devletleri çerçeve bir yasadansa sektörel düzenlemelere ağırlık veriyor. Bu anlamda deniyor ki: Amerika Birleşik Devletleri yeterince veri korumuyor. Yeni bir Avrupa Adalet Divanı kararı da oldu bu konuda. Fakat, sağlık verileri söz konusu olduğunda bu son derece eleştirilen, veri koruma düzenlemeleri açısından son derece eleştirilen Amerika Birleşik Devletleri'nin de ayrıntılı bir hukuksal düzenlemeye sahip olduğunu görüyoruz. Her alanda düzenlemeleri yok ama çocukların korunması, sağlık verilerinin korunması gibi alanlarda Amerika Birleşik Devletleri'nde de çok ayrıntılı hükümler var. Yani veri koruması alanında en gelişmiş düzenlemeler, bu konunun ana vatanı zaten, Avrupa Birliğindedir. Avrupa Birliği'nin düzenlemeleri dolayısıyla başka ülkelere veri aktarımı ya da karşılıklı veri alışverişi konusunda da bir zorlayıcı gücü bulunmaktadır çünkü mevcut 95/46 sayılı Yönerge'nin, Direktif'in 25'inci maddesi yeterli düzeyde veri koruması olmayan ülkelere veri akışını yasaklıyor. Maalesef, siz de belirttiniz, Türkiye şu anda güvensiz ülkeler konumunda. Bunu aşmayı bu kanun tasarısıyla ümit ediyoruz. Ama, bunun yanında daha alt düzeyde koruma olan yerlerde bile sağlık verilerinin, çocukların verilerinin çok ayrıntılı düzenlemelere tabi tutulduğunun altını çizmek istiyorum.

Bir diğer konu, işçilerin kişisel verilerinin korunması. Bunlar özel konular olduğu için ifade etmek istedim. İşçi-işveren arasındaki ilişki eşitler arasındaki bir ilişki olmadığı için hiyerarşik düzeyde bir ilişki olduğu ve hatta iş hukukunun doğumunun nedeni de bu olduğu için veri koruması alanında işçilerin kişisel verilerinin korunmasına ilişkin de özel bir bakış açısı geliştirilmesi tercih ediliyor çünkü rıza her zaman için bu alanda, kişisel verilerin korunması alanında temel esastır, temel kuraldır ama bazı durumlarda, özellikle eşitler arası ilişkisinin olmadığı durumlarda rızanın tek meşruiyet kaynağı olmaması gerektiği, işçiyi koruyucu bazı önlemlerin alınması gerektiği de dile getirilmekte.

BAŞKAN – Hocam, burada ben mevzuata bakıyorum, Bakanım da fark edecekler.

Biz anayasa hukukunda “rıza”yı daha çok “aydınlatılmış rıza” olarak, “enformatif rıza” olarak görürüz. Bu hukukta niye bu terimi geliştirmiyorsunuz? “Aydınlatılmış rıza” o anlamda işçi için. Sadece bir parantez içi.

Devam edin Hocam, buyurun.

Ben sadece zapta geçsin diye söyledim.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Avrupa düzenlemeleri açısından baktığımızda, aydınlatılmış rıza dışında benim aslında işaret etmek istediğim husus şuydu: Hiyerarşik ilişkiler söz konusu olduğunda ya da onun yanında, kişinin başka bir alternatifi bulunmadığında rıza koşulunun tam olarak gerçekleşmediği kabul ediliyor. Ben bunu kendim kişisel olarak bir özel teşebbüsle yaşamıştım, bir bankayla. Reklam, pazarlama amacıyla bilgilerimin kullanılmamasını istiyordum dedim sözleşmeyi yaparken.

BAŞKAN – Hocam, öykülerin bilim adamlarınca Komisyonla paylaşılmasına yüksek özen gösteriyoruz.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Öyle mi? Peki, tamam, o zaman söylemiyorum.

Öyküyü kural yani ya da bakış açısı olarak söyleyeyim.

BAŞKAN – Öyküye atıf yapmadan, ilkesel...

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Evet.

İlkesel olarak alternatifinin sunulması gerekiyor. Mesela, pazarlama amacıyla bir bilgiyi paylaşmak istemeyebilirsiniz ama güvenliğe ilişkin bir sıkıntı olduğunda ona ilişkin mesaj alabilmeniz gerekir. İşte bu tarz durumlarda da rızanın bütün her şeyi kapsayacak şekilde kompoze edilmesi bazen sorun yaratabiliyor.

Komisyonun usulüne aykırı olarak bir hikâye paylaşmaya çalıştığım için kusuruma bakmadığınızı umuyorum.

BAŞKAN – O da bir kişisel veri Hocam, siz koruyacaksınız.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Ben bilgileri gizleyerek aslında şey yaptım ama.

Bahsetmek istediğim, işaret etmek istediğim husus buydu. Rıza konusu, diğer istisnalar konusu ve diğer hükümlerin üzerinden zannediyorum Komisyon çalışmaları içerisinde geçeceğiz ama veri koruması alanı bugün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının tamamı için çok acil ve önemli bir konudur. Bunun sağlanabilmesi için de açık, Avrupa ve Anayasa Mahkemesi standartlarına uygun bir düzenleme ve buna uyumlu yani temel hak ve özgürlükler anlayışına uyumlu bir bakış açısının geliştirilmesi gerekir. Ondan sonrası da, zannediyorum, yargı içtihatlarına ve farkındalık artırmaya yönelik çalışmalara geçecektir.

Ben şunu tespit ediyorum: “Veri” denildiği zaman bu çok mesafeli, uzak ve teknik bir kavram gibi gelebiliyor, insanlar anlamakta zorlanabiliyor; bu, oysaki bizim doğrudan hayatımızla, yaşamımızla, kelimemizle, kişiliğimizle ilişkili bir konu. Kişisel verilerin korunmasının ne olduğunu da anlatmaya çalışmamız gerekiyor.

BAŞKAN – Hocam, cümle başında bir izin isteyebilir miyim.

Değerli arkadaşlar, Millî Güvenlik Kurulu toplantısı var, on dakika sonra Bakanımız orada olacak.

Bizim tüzüğümüze göre, yüksek, yetkili imzanızla salahiyyetler olan bir bürokratımız var mı Bakanım, sizin yerinize?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Arkadaşlar buradalar.

BAŞKAN – Arkadaşlarım, “Kendileri nazik, ifade etmediler, siz ifade eder misiniz?” diye... Biz çalışmamızı sürdüreceğiz. Bakanımız, zaten tutanaklı olduğu için okuyacak ve bütün tezleri inşallah, sonunda gerekli görürse arkadaşlarımızın katkılarını da değerlendirecek, zaten alt komisyon da değerlendirecek.

Bakanım, serbestsiniz; dinleyebilirsiniz ama hemen gitmeniz zorunluysa tamam.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Benim esasında bütün toplantılarda sonuna kadar bulunmayı prensip edindiğimi biliyorsunuz, bundan sonra da buna özen göstereceğim ama bugün Millî Güvenlik Kurulu olduğu için, onun bir ön görüşmesi var, o nedenle ayrılmak durumundayım. Herkesten özür diliyorum.

Bakan Yardımcımız ve Kanunlar Genel Müdürümüz Ekrem Çetintürk Bey, onlar, diğer bürokratlarımız burada olacaklar, ben de takip edeceğim.

Tekrar teşekkür ediyorum, kolaylıklar diliyorum.

İlginiz için de saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Bakanım, çok saygılar sunuyoruz, Komisyon adına zarafetinizden teşekkür ediyoruz.

Bu tutanakları da zaten yine öbür toplantıda değerlendireceksiniz.

Evet, bu ara, bizim Komisyonumuzun kadim üyesi, önceki üyesi... Kadimler genellikle yaşlı gençlerdir ama hem genç hem kadim, şu anda Adalet Bakanı Yardımcımız, kardeşimiz Sayın Bilal Uçar buradalar.

Hocam, devam edelim. Dinliyoruz Hocam, kusura bakmayın. Böyle zaruretler oluyor Hocam ya, siz de bazen dersi kesiyorsunuz, oluyor maalesef.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Ben şöyle bir cümleyle toparlayayım, hani daha sonra konuşulacak tabii ki.

Yaşadığımız dönemde -yani 2016 yılında yaşıyoruz- bilişim teknolojileri konusunda gerçekten bizi ileriye taşıyacak düzenlemelere ihtiyacımız var. Kişisel verilerin korunması bu anlamda kritik önemde bir alandır çünkü bir taraftan bireyin haklarını korumaya yönelik bir düzenleme olduğu gibi, diğer taraftan da aslında bireylerin bilişim teknolojilerine ve bu alana güven duymasını sağlayacak da bir konudur. Herhangi bir işlemi yaparken daha sonradan “Bu bilgiler nasıl kullanılacak, ne yapılacak? Acaba, bu, hayatımda bana ters bir etki yaratacak mı?” diye endişe eden kişiler bu bilgilerini paylaşmaktan kaçınabilirler. Örneğin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bir kararında var, açıkça diyor ki: “Özellikle sağlık alanında kişisel bilgilerinin korunduğundan emin olmayan kişi tanı ve tedaviden kaçınabilir, toplumsal olarak damgalanma riskiyle karşı karşıya olduğu konularda özellikle, bu da genel, sadece bireyin haklarının korunmasının değil, genel sağlının korunması konusunda sıkıntı yaratabilir.” diye belirtiliyordu. Başka alanlarda da benzer konuları görebiliriz.

Umarım, hem Avrupa Birliğinin güvenilir ülke kategorisine girmeyi sağlayacak hem de onun ötesinde ve belki daha önemlisi, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ve burada bulunan kişilerin kişisel verilerinin korunmasını sağlayacak bir düzenleme yürürlüğe girer.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Hocamız tabii, çok yeni gelişmekte olan bir dalın kimi özelliklerini ortaya koydu. Çok ilginç, genç arkadaşlarımla paylaşayım, Parlamento bakımından önemli. Bu, Nüfus Sayım Kanunu Almanya’da bütün partilerin iştirakiyle ve oy birliğiyle her iki kanat hem alt kanat hem üst kanat, Senato oy birliğiyle kabul etmiş ve Anayasa Mahkemesi de yasama organlarının veya yasama bütünü’nün oy birliğine rağmen, temel haklara aykırı gördü ve iptal etti. Enteresan bir karar. Bir de Avrupa Adalet Divanının ilginç bir kararı var, silme hakkı, yok etme hakkı, unutulma hakkı. O da çok önemli. Çok ilginç bir alandayız yani yeni, gizemli ve oluşmakta olan yani daha kollar, gözler, şeyler tam oluşmuş değil. Organizma olarak tamam, spesifik olarak hak var da ama teşekkül etmiş bir hukuk değil. Oluşumdaki hukukun kaderi de daima değişmedir, gelişmedir.

Hocam, çok teşekkür ediyorum.

Necdet Bey, bir erken söz mü istiyorsunuz? Partilere verelim mi yani? Zamanınız yoksa bilmiyorum, arkadaşların kabul etmesi lazım. Bir defa, misafirimizsiniz, siz kadim şaysınız.

Arkadaşlar, ne yapalım?

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Tabii, misafirlere öncelikle...

BAŞKAN – Necdet Bey, muhtasar olarak bilgi verin. Olmazsa siyasal partiler...

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Yani benim birde ayrılmam gerekiyor, bire kadar buradayım ama söz vererseniz mutlu olurum.

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Değerli Bakan Yardımcısı ve Bakanlığın değerli bürokratları, hocalarım; hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Bu kanun çok önemli bir kanun, herkesi ilgilendiren bir kanun. Herkesi derken şunu kastediyorum: Türkiye’de 78 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yaşıyor, dünyada yaklaşık 85 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yaşıyor. Hayatın içinde olan herkesi yakından ilgilendiren bir kanun ama sadece onları değil, ülkemize yatırım yapacak yabancı yatırımcıların da dikkatle takip ettiği bir kanun. Hatta, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olup yurt dışında yatırım yapacak kişileri, kurumları da yakından ilgilendiriyor.

Esasında, Sayın Bakanımız ifade etti, yaklaşık yirmi yıllık bir yol haritası. 1980’li yıllardan beri, 1990’lı yıllardan beri bu kanun hep gündemde ama şöyle bir zorunluluk var: Anayasa’ımızda yapılan -Başkanımızın ifadesi- mini Anayasa değişikliğinde böyle bir kanunla ilgili çerçeve kanunun çıkarılması zarureti var. Belki biraz gecikmiş bir kanun gibi de değerlendirilebilir yani yaklaşık beş yıllık bir gecikmeyle gündeme gelen bir kanun. Bu anlamda önemli.

Bildiğiniz gibi, bankacılık, sigortacılık, telekomünikasyon, kargo, sağlık hizmetleri, turizm, eğitim, çağrı merkezi ve pazarlama hizmetleri gibi pek çok alanda faaliyet gösteren işletmeler, bilgi sistemleri büyük hacimde kişisel veriyi bünyelerinde barındırmaktadır ama bu verileri ne şekilde toplayacağı, hangi amaçla kullanabilecekleri, kimlerle paylaşabilecekleri, ne kadar süre tutabilecekleri, bu verilerin hangilerini silebilecekleri, hangilerini kullanabilecekleri, almaları gereken güvenlik tedbirleri ile kişisel verisi bulunan kişilerin bu verilere erişimi, sildirme, düzelttirme gibi hakları nasıl kullanabileceklerine ilişkin bir hüküm yok, kapsamlı bir hüküm yok. Belki bu kanun ve kurum çerçevesinde bunlara da bir çerçeve getirilmiş olacak ki bu çok çok önemli. Bu kanun çerçevesinde biz veriyi, bilgiyi çok konuşacağız; bu verilerden, bilgilerden analitik çalışmaların, stratejik birtakım çalışmaların yapılmasını, kişi, kurum, ülke güvenliği, özgürlük, şeffaflık, mahremiyet kavramlarını, uluslararası hukuku, kurumlar arası ilişkiyi ve kişi-kurum arasındaki ilişkileri çok fazla konuşacağız.

Bildiğiniz gibi, Türkiye’de en büyük çaplı 3 kurum bilgi topluyor MERNİS, Medula ve UYAP. Her birisi bireylerle ilgili, işte Leyla Hoca ve özellikle Aslı Hoca sağlık konusuna çok değindi. Medula üzerinden insanların sağlıkla ilgili verileri bir kurumda toplanıyor ama bu toplanan verilerin bir başka kurumla paylaşımıyla ilgili bir açıklık hükmü yok. Belki bu kanun ve daha sonraki kurumun birtakım ikincil düzenlemelerle bu kurumların birbirleriyle nasıl konuşacakları, nasıl anlaşacakları, kişilerin bu kurumsal anlaşmalar çerçevesinde kendi verilerine nasıl hâkim olacakları ve koruyacaklarına dair de birtakım hükümler söz konusu olacak.

Şöyle bir konu var ki bir konuyu göz ardı etmemek gerekiyor. Ben mümkün olduğunca alt komisyon çalışmalarına da kısmen katılacağım, yine üst komisyonda da bulunmaya çalışacağım ama bazı hususlar var ki bunları özellikle gündeme getirmek adına da söz aldım. Sadece kanuni düzenleme yetmez, beraberinde birtakım ek tedbirlerin alınması gerekiyor ve sadece teknolojik tedbirler de yetmez. Bir bilgi güvenliği kültürünün oluşturulması gerekiyor. Bilgi güvenliği kültürü oluşturmazsanız istediğiniz kadar kanun çıkartın, çıkarttığınız kanunların uygulama alanı her zaman kısıtlı olacaktır. Onun için, ilgililerin bu konudaki -hem kurumsal ilgilileri hem de kişisel ilgilileri kastediyorum- bilinç ve bilgi seviyelerinin artırılması, idari düzenleme ve örgüt yapılarının bilgi güvenliği unsuru da dikkate alınarak özellikle şekillendirilmesi, hukuk altyapısının uygun hâle getirilmesi gibi pek çok unsurun da dikkate alınması gerekiyor. Kamuda bildiğiniz gibi, yaklaşık on yıldır artan bir e-devlet mimarisi kurulması çalışması var. Kamudaki bilgi sistemlerinin bu e-devlet mimarisi çerçevesinde şekillendirilmesi sebebiyle, güvenlik başta olmak üzere sistemlerin birbiriyle konuşamaması, yani kurumsal kurulan sistemlerin hizmet kalitesinin düşmesi, aynı verilerin defalarca farklı sistemlerde tutulması, kullanılması veya kullanılamaması gibi konuların da mutlaka tartışılması gerekiyor.

Bu çerçevede, konuşmamı uzatmamak adına da bir öneriyle bitirmek istiyorum: Özellikle alt komisyon çalışmalarında dijital okuryazarlık veya bilişim okuryazarlığı veya bilgi teknolojileri okuryazarlığı çalışmalarının da mutlaka bu kanun çerçevesinde tartışılması, zapta girilmesi ve bundan sonra iletilmesi adına özellikle Millî Eğitim Bakanlığının ve BTK’nın, Bilgi Teknolojileri Kurumunun, hatta Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının hem üst düzey hem de etkin katılımını mutlaka sağlamak gerekiyor. Çünkü o bilgi güvenliği kültürünü oluşturmazsak bizler yeterince başarılı olamayabiliriz.

Mesela, Güney Kore’de -iki yıl önce BTK toplantısında gündeme geldi- şöyle bir karar almışlar: Bir vatandaş yılda üçten fazla bir kamu kurumuna gitmeyecek, yani gitmeden işlemlerini yapabilecekler. Şimdi, biz de ülkemiz için böyle bir hedefi belirleyebiliriz ama belirlediğimiz hedefte biz hep şöyle bakıyoruz, tek yönlü: Kamu kurumlarında her türlü organizasyonu yapıyoruz, kamu kurumları, bankalar, okullar, sağlık kuruluşları, vesaire falan, vatandaş kendisine gelmeden bizzat teknolojik yöntemleri kullanarak o işlemi yapabilsin deniliyor. Ama özellikle kişi boyutu çok fazla dikkate alınmıyor, yani bir kurumun teknolojik anlamda iş yapabilmesi için bir de muhataplarının da o konuya yeterince duyarlı ve bilgili olması gerekiyor.

O sebeple, Değerli Başkanım, Millî Eğitim Bakanlığı, BTK ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bu çalışmalarda mutlaka etkin bir şekilde bulunmasının çok yararlı olacağını düşünüyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce Adalet Komisyonu olarak bir tanışma toplantısı yapmıştık, ilk çalışma toplantımız bu. Dolayısıyla, bu dönemin herkese hayırlı olmasını, iyi çalışmalar yapılabilmesini temenni ederek sözlerime başlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında yasama faaliyetlerinin her aşamasında, gerek Adalet Komisyonunda, farklı komisyonlarda, Genel Kurulda biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak hangi siyasi partiden gelirse gelsin tüm yasa tasarıları ve teklifleri objektif bir bakış açısıyla değerlendirerek ülkemizin yararına olabilecek her türlü çalışmanın yanında olacağımızı bir kez daha ifade ederek sözlerimize başlıyoruz.

Şimdi, burada Komisyonumuza havale edilen Kişisel Verilen Korunması Kanun Tasarısı’nı da yine bu yaklaşımla inceledik. Evet, dünyada bağımsız kuruluşlar tarafından demokrasi gelişmiş olarak addedilen ülkelere böyle bir baktığımız zaman, bunların hemen hemen Hepsinde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu var. Dolayısıyla, şüphesiz, Türkiye de demokrasinin gelişmesine yönelik, temel hak ve özgürlüklerin korunmasına yönelik yasaları ve reformları hızla yapmalıdır. Biz ilkesel olarak, böyle bir kanunun yapılmasından yanayız.

Tabii, işbu yasanın tam olarak ihtiyacı karşılayabilmesi, yani buradaki bizim temel beklentimiz, temel gayemiz bu. Dünyadaki örneklerinin etraflıca araştırılması ve ülkemizin siyasi ve sosyal yaşamı da göz önünde bulundurularak en uygun hâliyle kanunun yasalastırılması gerekmektedir.

Geçmişte Sayın Başkan, biliyorsunuz, iyi niyetle burada hızla yasalaşan bazı kanun ve düzenlemelerin kısa süre içerisinde uygulamadan kaynaklı birtakım sorunlar nedeniyle tekrar gelip burada görüşüldüğünü biliyoruz, örnek yasalar da var bu konuda.

BAŞKAN – Çok var.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Yani bu konuda, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili farklı kanunlarda değişik hükümler var, evet, bunlar bir çatı altında da toplanmalı hukuk bütünlüğü açısından. Yine, Avrupa Konseyinin bu konuda tavsiye kararlarının olması tasarının genel gerekçe kısmında belirtilmiş, genel gerekçeye baktığımızda. Ancak bu tavsiye kararlarına da uyulmadan bir kanun tasarısı hazırlandığı da açıklanmış yine tasarının genel gerekçe kısmında. Orada buna yönelik ayrı bir gerekçe belirtilmiş, neden böyle yapıldığına yönelik. Açıkçası, çok tatmin edici gelmedi. Yine, genel gerekçede güvenle ilgili, uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmediğinden bahsedilmiş. Bunun kapsamı ne? Yani biz hangi açıdan bu konuda eksiklikler yaşıyoruz? Bunları da detaylı olarak bilirsek daha sağlıklı yorumlar yapabiliriz.

Kanun tasarısının yasalaşmasıyla birlikte kişisel verileri koruma kurulu korunacak. Aslında genel gerekçede belirtilen, yine aynı şekilde, madde gerekçelerinde, 19'uncu maddede "Avrupa Birliği üyesi tüm ülkelerde veri koruma kurulları görevlerinde bağımsız otoriteler şeklinde yapılandırılmıştır." ibaresi yer almaktadır.

Şimdi, tasarımı incelediğimizde, burada anılan bağımsızlık ilkesinin tam olarak gerçekleştiğini söylemek zor. 7 kişilik bir kurul oluşuyor. Bunun 4'ünü Bakanlar Kurulu, 3'ünü Cumhurbaşkanı atıyor, başkan ve başkan yardımcısının altı yıl, yine, seçilecek bir üyenin görev süresi altı yıl, diğer üyelerin dört yıl diye aklımda kaldığı kadarıyla not aldım, böyle bir açıklama var. Bu süre içerisinde de görevden alma yok, herhangi bir suç şüphesinde ise soruşturma izni Başbakana bağlı. Yine, istisnalar oldukça geniş tutulmuş. Yani "Kişisel verilerin tutulması izne tabi." denilmiş, ancak istisnalar sıralanmış ve bu istisna maddeleri, bizim uygulamada hep gördüğümüz şekilde, yoruma açık. Yani kim hangi açıdan nasıl yorumlarsa, herhangi bir soruşturmada, o kapsam dışında tutulup, pekâlâ bu kişisel verilere ulaşılabilir gibi bir anlam çıkıyor burada.

Şimdi, Sayın Başkan, temel hak ve özgürlükler kapsamında değerlendirdiğimizde, insan hakları kapsamında değerlendirdiğimizde, bu haklar ile kamu yararı kavramı sıklıkla karşı karşıya gelir. Yani aslında sadece bizde değil tüm dünyada da böyledir. Önemli olan, burada bu ilişki arasındaki dengeyi itinayla gözetebilmek, yani buradaki temel hedef bu olmalıdır.

Yine, kanun tasarısında, işte, "Yönetmelikle belirtilmesi gereken hususlar ayrıyeten belirtilecek." denilmiş. Tabii, yönetmelik kanuna uygun olacak, bunu burada söylemeye gerek yok, herkes hukukçu, bu, tartışmaya açık bir şey de değil. Ancak oldukça yeni kavramdan bahsettiğimiz için burada hem bu kanun hem daha sonradan yönetmelikle belirlenecek hususlarla ilgili eğer itinalı bir çalışma yapılmazsa bir Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla ileride de Anayasa Mahkemesine gidebilir bununla ve ilintili çıkartılan yönetmelik.

Yine, tasarıda yer alan cezai müeyyideyle ilgili kısımda da biz cezai müeyyidenin yetersiz olduğunu düşünüyoruz. Çünkü, düşünün, bir insanın tüm verilerini ifşa edeceksiniz, özel hayatını, ticari hayatını ifşa edeceksiniz. Karşılığında bir ceza maddesi var, bu ceza maddesi en azından erteleme sınırının üzerinde ve bununla birlikte de hükmün açıklanmasının geri bırakılması kapsamında değerlendirilmeyecek bir hâle getirilmesinin de caydırıcılık açısından da gerekli olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, biz tabii burada genel bir değerlendirme yaptık. Sizlerin, Sayın Bakanın da ilk baştaki sunuşlarında talep ettiği gibi, biz de bunun alt komisyona havale edilmesini talep ediyoruz. Orada da özellikle uluslararası anlaşmalardan kaynaklı yükümlülüklerimizi, Avrupa Birliği ülkelerindeki uygulamaları, bağımsızlık ilkesini, yani burasını biz çok önemsiyoruz, kurulun bağımsızlık ilkesinin oluşumunu yabancı ülkelerdeki örnekleriyle birlikte değerlendirip bizim ülkemizdeki en uygun modeli bulabiliriz.

Son olarak, şimdi, bizim aslında burada dinlerken de yaptığımız iki tespit var, bu ikisini bir soru olarak da alabiliriz: Birincisi şu, tabii, biz buraya teknik bir çalışma gerektirecek bir Komisyon olduğu için bu işin uzmanlarının, farklı akademisyenlerin katılmasından büyük memnuniyet duyarız, buna hiç şüphe yok. Mesela, bu yasayla ilgili, evet, kamuoyunda "fişleme yasası" diye haberler çıktı, siyasilere böyle değerlendirmesi oldu; bu terimler siyasi mesajlardır, siyasilere bunları yapar, doğrudur, yanlıştır. "Fişleme yasası" der, çıkar konuşur. "Bu yasa fişleme yasası değildir." demek de bir siyasi değerlendirmedir. Yani böyle baktığımızda biz burada görev yapan misafirimiz olan tüm arkadaşların her türlü siyasi düşünceden yorumdaki uzak bir şekilde değerlendirme yapmasını da temenni ederiz ki bütün herkesin objektif bir bakış açısı oluşabilsin. Bunu özellikle söylemek istedim.

Bir de, tasarının hazırlanma aşamasında görev yapan akademisyenlerle bunların alt komisyonda görev yapip yapmamasına ilişkin konularda da aslında bir bilgilendirme, belki bir konuşmak lazım. Çünkü zaten hazırlanma aşamasında var, dolayısıyla alt komisyon aşamasında farklı bir akademisyenin göreceği bir şeyi göremeyebilir ya da bazı konularda ister istemez içinde hazırladığı bir şey olduğu için kendini taraf gibi de hissedebilir. Yine, kişisel verilerin korunması... İşte, akademisyenlerimiz burada, bu şeyi anlatırken, görüşler belirtilirken hep bu yasanın faydalı olduğu, dünyada faydalı olduğu, ticari ilişkileri vesaire anlatıldı, buna bir itiraz yok. Ancak dünyada bunun -bağımsız, yani yasayla birlikte kurulan bağımsız

kurulların- nasıl oluştuğu, hangi şartlarda bağımsızlıklarının güvence altına alındığı, teminatı, bütçesi, vesairesi nasıl olduğuna yönelik yani burada hem alt komisyondan döndükten sonra burada ve Genel Kurulda da temel tartışma noktaları da buraya gidecek muhakkak. Dolayısıyla bu konuyu da biz önemsiyoruz.

Şimdilik, tabii, ilk aşamada -bizim parti grubumuzun sözcüsü bugün yok- biz bir genel değerlendirme olarak sözcümüz adına burada konuştuk, Komisyon dönüşünde yine fikirlerimizi detaylı olarak belirteceğiz. Eğer komisyon da kurulursa ona göre kimler olacağını belirteceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Zeynel Bey, çok sağ olun.

İki hususu sizlerle paylaşmak istiyorum değerli arkadaşlar: Siyasetin temel yapısı, anatomisi çeşitliliktir. En aykırı fikirler dahi ifade edilebilir ve siyaset bu içeriğiyle dahi çok onurlu bir meslek. Onun için, siyaseti siyasetizlik olarak görmemek lazım. Yasanın, projenin, akımın nitelendirilmesinde A'nın görüşü budur, C'nin görüşü budur ve ben görüş farklılığını bir demokratik teminat olarak görürüm. Genellikle bütün siyasetçi arkadaşlarımızda şu var, "Efendim, bakın, yine siyaset yapıyor." Siyaset yapmak mutlu bir olay. O, aslında bürokratik devletin derinliklerinden gelen bir antisiyaset sendromudur. Adalet Komisyonu o anlamda çoğulculuğa özenle yaklaşır, Zeynel Kardeşim hiç merak etmeyin.

Akademia sorunu şu: Önemli olan bilimsel objektifliktir ve bilimsel verimliliktir. Arkadaşlar, belki de ben sınırladım. Çünkü müzakere genel müzakere, ilk çalışma, partili arkadaşlarıma ağırlık vereyim diye. Tabii, alt komisyonda veya üst komisyonda bir methiye değil anatomiye doğru teşhir ve doğru teşhis etmek lazım. Bu, Neodet Bey'in terimi, tabii anatomik teşhis çok önemli, hatta teşbih de etmek lazım. Olumsuzluklarını göreceğiz. Ben grupta bu konuda çok net ifadelerde bulundum. Bunu mükemmelleştireceğiz, bütün meseleyi mükemmelleştireceğiz.

Akademi, ben belirledim, kimsenin tavsiyesi olmadı, ben o alandaki yayınları getirttim, hatta çoğu da önümde ve verimliliğe baktım. Hocalarım alt komisyonda veya ana komisyonda çalıştılar mı çalışmadılar mı hiç bilmiyorum, çalışır veya çalışmazlar, önemli olan burada objektifliktir. Akademik ihtiyacın, yani yeni akademisyen çağırma ihtiyacının doğması hâlinde alt komisyon başkanımız çeşitlilik içerisinde onu sağlar, onu yaptığımız oluyor.

Buyurun Faruk Bey.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Burada sıraya giriyor, ona göre.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Hakkı Bey'in yalnız sıra.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sıra bende ama anlaşıyoruz zaten Başkanla.

BAŞKAN – Hiç bilmiyorum, yok, yok ben şey yapmadım Hakkıciğim.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – En son bu bana söz veriyor, ben yönettiğim zaman da ben Başkana söz vermiyorum. Böyle nötr hâle getiriyoruz işi.

BAŞKAN – Ya zaten ben Başkanlığı zor yapacağım Uzlaşma Komisyonundan dolayı, zor geliriz, Hakkı Bey tabii Başkanınız.

VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Komisyonun adı değişmiş Sayın Başkanım, "Mutabakat Komisyonu" olmuş efendim.

BAŞKAN – Ne?

VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Sizin az önce bahsettiğiniz Uzlaşma Komisyonunun adı değişmiş, "Mutabakat Komisyonu" olmuş.

BAŞKAN – Efendim, isim hakkı komisyonun kendisine aittir. Bir kişiyi tarafından verilen ad, ad değil, kabul şartına bağlı, Mutabakat Komisyonu olmaz.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Demek gündemin ilk maddesi o olacak.

BAŞKAN – Yok, şey değil.

Neyse işin latifesi gençler.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bir ay onu tartıştılar, ondan sonra...

BAŞKAN – Tamam, "off the record" bu, basın var burada, "off the record" konuşma. Herkes adını kendi verir.

Faruk Bey, buyurun Hocam.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli akademisyen, bürokrat ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu ilk toplantımızda Komisyon çalışmalarının milletimiz ve devletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak ülkemizin ve milletimizin yararına olacak işlere destek vereceğimizi millet ve devlet bekasını haleldar eden işlere karşı duracağımızı bu ilk toplantıda ifade etmek istiyorum.

Kişisel verilerin korunması konusu ve bu kanun tasarısı üç açıdan değerlendirilebilir: Birincisi, meselenin felsefesi ve amacı; ikincisi, düzenleme içeriği ve normlar; üçüncüsü de, kişisel verilerin korunması kurumu ile kurulan kurulun teşekkülü ve işleyişine ilişkin hususlar.

Bilgi güvenliğinin sağlanması stratejik öneme sahip bir husustur. Dolayısıyla, bilgiye erişimi ve paylaşılması ve korunması konusu da ve buna ilişkin teşkilatlanma, teknoloji ve insan gücü altyapısının da oluşturulması kaçınılmaz bir zorunluluktur. Kişisel verilerin korunması hususu yine Anayasa'nın 20'nci maddesinde düzenlenmiş temel bir haktır. Bu

konuda bugüne kadar çerçeve bir yasa düzenlenmemiş olsa da iç hukukumuzda çeşitli alanlarda yapılmış dağınık düzenlemeler bulunmaktadır. Bu tasarının yasalmasıyla anayasal bir zorunluluk yerine gelirken bir taraftan da diğer kanunların uygulanması sırasında yaşanan sıkıntıların, tereddütlerin ve karmaşanın da son bulması beklenmektedir. Türkiye maalesef kişisel verilerin izinsiz paylaşıldığı, yasal olmayan dinleme ve izlemelerle özel hayatın gizliliğinin ihlal edildiği bir ülke konumundadır. İnsanlar telefonda, işte ve evde dinlenildikleri kuşkusuyla ve endişesiyle yaşamaktadır. Toplumda bir korku imparatorluğu oluşmuştur âdeta. İnsanların birbirine saygı duyması, ahlaki ve vicdani bir mesruiyet içerisinde sosyal, siyasal ilişkilerini tanzim etmesi beklenebilir. Ancak, devlet, her alanda olduğu gibi, bu alanda da bir norm ortaya koyarak hukuki mesruiyete dayalı bir düzen oluşturmak durumundadır.

Tasarının bütününe bakıldığında, amaç, görev, yetki ve sorumlulukların diğer ülkelerdeki uygulamalar da dikkate alınarak düzenlendiği görülmektedir. Ancak, ayrıntısına alt komisyonda gireceğimiz içerikle ilgili önemli tespitlerimiz var. Burada bunların ayrıntısına girmeyeceğim müsaadenizle ama tanımlar, aykırı hükümler, yurt dışına aktarım, fiilî imkânsızlık, veri sorumlusu, istisnalar ve benzeri birçok konu yeniden düzenlemeye veya katkılarla ihya edilmeye muhtaç. Özellikle yurt dışına bilgi aktarımı meselesinin üzerinde durulmasında yarar olduğunu düşünüyorum. Biliyorsunuz geçmişte bir Babuna olayı yaşadı Türkiye, bir ilik nakli meselesi vardı. İnsanlar hastanelerin önünde kuyruklara girdiler. Ama sonradan anlaşıldı ki, ne böyle bir hastalık var, tamamen bir bilgi aktarımıyla ilgili bir husus olduğu iddia edildi. Dolayısıyla bu meselenin önemli olduğunu düşünüyorum.

Evet, yine, bu suçlarla ilgili bir arkadaşımız da ifade etti. Suçlarla ilgili ve müeyyidelerle ilgili hususların yeniden gözden geçirilmesi lazım. Mesela kişisel verileri saklama ve depolamayla ilgili bir kavram yok o tanım içerisinde, bunların da eklenmesi gerekir. Yine, kabahatlerle ilgili meri disiplin hükümlerine yollama yapılıyor ama mesela Devlet Memurları Kanunu'nda bir standart disiplin hükmü vardır, memuriyet vakarıyla bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunmak. Dolayısıyla birçok husus bunun içerisinde sokulur ama yani kuruma geç gelmek veya herhangi bir yerde gidip içki içmek de bu kapsama sokulur ama buradaki olay çok daha hayati, çok daha önemli.

BAŞKAN – Sınır bulmak lazım.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – O sebeple bunların mutlaka ayrı düzenlenmesi lazım.

Mesela, insan haklarıyla ilgili bir şey kurulduğunda geçmişte bu tür düzenlemeler yapıldı, genel bir hüküm konuldu kanuna, diğer kanunlardaki hükümler buna uygun hâle getirilir gibi bir düzenleme yapıldı. Oysa, burada biz diğer kanunları saklı tutuyoruz.

BAŞKAN – Saklı tutuyoruz.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Saklı tuttuğumuzda mutlaka bir uyumsuzluk olacak. Bir de, cezai müeyyideler bakımından bağdaşmazlık olacak.

BAŞKAN – Genel Müdürüm, bak, o kanun önemli, İnsan Hakları Kanunu. Yani uygulanır diye bir gelecek hükümlülük, onu bir not alalım.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Yine, veri sorumluları siciline kayıt zorunluluğuna kurulca objektif kriterler getirmek suretiyle istisna getirilebileceğine ilişkin hüküm var, bu hükmün de değiştirilmesi lazım. Söz konusu istisnalar eğer olacaksa kanunda açıkça ifade edilmesi lazım veya kanunun açıkça yetki verdiği, çerçevesini belirlediği bir yönetmelikle tanzim edilmesi lazım. Bu tür eksiklikleri arz ettiğim gibi alt komisyonda dile getireceğiz.

Tabii ki, çok önemli bir husus, kurul üyelerinin sadece kamu veya özel sektörde on yıl çalışmış olma şartı yeterli değildir. Çok önemli bir kurum, çok önemli görevler ifa edecek ama nitelik olarak koyduğumuz sadece özel sektörde on yıl çalışmış olmak. Özel sektörün tanımını da biliyoruz. O zaman işte herhangi birisini tutup buraya getirebiliriz, böyle olmamalı; mutlaka görevin yetki, sorumluluk ve şümülüyle uyumlu, mütenasip bir nitelik tanımlaması yapmamız lazım.

BAŞKAN – Ek standartlar, ek koşullar...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Evet. Bunun örnekleri var. Diğer bağımsız denetim kurumlarında var veya çeşitli kurumlarda da benzer düzenlemeler var.

Yine, önemli gördüğümüz iki konuya daha değinmek istiyorum: Şimdi, taslakta kurulması öngörülen kurumun ilişkili kuruluş statüsünde olması öngörülüyor. İlişkili kuruluş statüsünde bulunan kurumlar her ne kadar merkezî idareden ayrı bir konuma ve özelliğe sahip olsalar da Anayasa'nın 123'üncü maddesi ve bakanlıklar ile bağlı ilgili kuruluşların teşkilatlanmasına ilişkin esasları düzenleyen 3046 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde bir bütün olduğu belirtilen idare kapsamında yer almaktadır. 3046 sayılı Kanun'un bağlı ve ilgili kuruluşlar birimleri başlıklı 33'üncü maddesinde de bağlı ve ilgili kuruluşlardaki danışma, denetim ve yardımcı birimlerin görevlerinin bakanlık merkez teşkilatlarındaki benzer birimlerin görevleri esas alınarak kanunla belirleneceği hükmü bağlanır. Dolayısıyla burada birtakım birimler kuruluyor. Örneğin, 7 tane daire başkanlığı deniyor, başkan yardımcılığı deniyor. Bunların görevleri tanımlanmamış kanunda. Anayasa Mahkemesinin bu konuda verdiği çokça kararlar var, kanunla düzenlenmemiş, alt düzenleyici işlemlere bırakılmış olan bu tür durumlarda kanunu iptal ediyor. Dolayısıyla mutlaka bu birimlerin, teşkilat şemasının, teşkilat yapısının kanunda düzenlenmesi lazım.

Yine, aynı şekilde, başka bir konu da, kurul başkan ve üyeleriyle kurum personeline yapılacak ödemelerin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 11'inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali personele mali ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemelerle aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenmesi öngörülüyor.

Şimdi, bir, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 11'inci maddesi 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle eklendi. Fakat 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin birçok şeyi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Mesela, "uzman" deniyor burada, uzman unvanı 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ilgili bölümünden çıkartıldı Anayasa Mahkemesi kararıyla, yani bir boşluk var şu anda.

BAŞKAN – "Topal atıf" diyoruz ona biz.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Dolayısıyla, bizim önerimiz -bunu değişiklik önergesi olarak da hazırlamıştım ama alt komisyonda herhâlde görüşeceğiz- burada tatat edilsin, sayılsın yani neyse, kime ne verilecekse, emsali neyse burada belirlensin, oraya yollama yapılmasın.

Ben şimdilik bu kadarla iktifa ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hakkı Bey, buyurun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkanım ve çok değerli arkadaşlarım, değerli katılımcılar; ben de hepinizi saygıyla selamlayarak konuşmama başlamak istiyorum.

Bu işin hikâyesini biraz da ben anlatayım size müsaade ederseniz, detaylarına zaten girmeyeceğim. Bu tasarı gerçekten çok zor bir tasarı. 2008 yılında Adalet Komisyonuna geldi, bir alt komisyon kurduk, alt komisyonda çalışmalara başladık. 1952 yılında yapılmış -Bahri Hocam burada, o zaman Komisyonumuza katılmıştı- 1952 yılında yürürlüğe giren İsviçre kanununun Türkçeye tercüme edilmiş şekli olarak bize geldi.

BAŞKAN – Bu mu geldi?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bu değil, şimdiki değil, 2008'de gelen. Geçirdiği evreleri söylemek istiyorum.

Tasarıdan bir şey anlayamıyoruz yani zorlanıyoruz, bu ne manaya gelir, ne ifade eder, başı nerede, sonu nerede? Sonra "İsviçre" deyince hocama sordum, dedim ki: "Hocam, niye İsviçre kanununu tercüme ettik, getirdik yani biz kendimiz hazırlasaydık bir şey, olmaz mıydı?" Hocam dedi ki: "Ya, senin daha bilmediğin var. Ben bu tasarıya son anda müdahil oldum. İsviçre bunu 1992 yılında değiştirmiş ama bizim hazırlayanlar 1952 yılında yürürlüğe giren tasarımı tercüme edip getirmişlerdi. Ben o arada müdahil oldum da 1992'yi tercüme ettirdik ve o şekilde getirdik. Zamanımız da dardı o gün için, böyle geldi." Komisyondaki arkadaşlara sordum: "Bu tasarımı ben anlamadım arkadaş, içinde kim anladiysa bana izah etsin, anlayalım, ondan sonra çalışmaya devam edelim." Dediler ki: "Sen anlamadın mı?", "Yok, ben anlamadım, benim hukuk bilgim bunu anlamaya yetmedi.", "Biz zaten anlamadık." dediler. "Peki, öyleyse, o zaman ne zaman anlarsak bunu o zaman tekrar gündeme alırız, görüşmeye başlarız." dedik ve orada bitti. Daha sonra seçim geldi, bu tasarinın böyle yürümeyeceğini izah ettik, Bakanlık bu tasarımı yenilemedi, "Yeniden hazırlayalım." dedi. Yeniden hazırlanmaya başladı, defalarca üzerinde çalışıldı, ben birkaç tanesine katıldım.

Şimdi, bir arkadaşımız dedi herhâlde, Zeynel Bey siz mi söylemişsiniz, "Hazırlığında bulunanlar değil de başkaları gelse." diye? Bu hazırlıkta, aslında tasarımı hazırlayan arkadaşlarımız bu akademisyenlerimiz değil, bunların da belki katıldığı toplantı olmuştur ama onu yazanlar, hazırlayanlar şu anda bu toplantımızda yok. İzzet Hoca ile Cumhur Hoca ağırlıklı olarak vardı, onlar şu anda yok burada. Ama bunun hazırlanmasında zaman zaman çok yerden görüş alındı, değişik yerlerde toplantılar yapıldı, İstanbul'da, İzmir'de, Ankara'da. Her defasında değişiklikler oldu, her defasında değişiklikler oldu, mutlaka bir yerde bir aksama oluyor, yani kimseyi memnun edemiyoruz, biz kendimiz de memnun olmuyoruz açıkçası. Hakikaten çok zor bir tasarı. O kadar çok dengeli bir şey olması gerekiyor ki, yani bir tarafı diğer tarafını aksatmasın, gerçek, tam dengeyi bulabilelim, o da çok zor. Sonuçta, uzun çalışmalar sonunda buraya geldi.

Ben hatta bu tasarı kanunlaşmadan önce bu bizi emekli edecek zaten diye düşünmüştüm. Sonuçta, biz emekli olduk, 5 Haziranda bizim görevimiz bitti, 2015'in Haziranında. Daha sonra, araya işte beş altı aylık bir dönem geldi, yeniden seçim oldu.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Eksikleri tamamlayın diye yeniden getirdik size.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – İşte, kısmet oldu, tekrar geldik, bilmiyorum, biz emekliye ayrılmıştık o zaman.

BAŞKAN – Üyeliğe, adaylığa başvurmadan milletvekilliği...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Öyle uygun gördüler, biz bir şey diyemedik, "Peki." dedik, geldik tekrar ve bu da tekrar kucağıma geldi gene. Gene bununla uğraşacağız, gene çalışacağız.

Tabii ki, arkadaşlarımızın eleştirileri var, olumlu gördükleri, olumsuz gördükleri yerler var. Alt komisyonda, komisyonda kimler olursa artık bunları tartışır, değerlendirir ama alt komisyon da epeyce bir sürece benzıyor, öyle anlaşıyor. İnşallah iyi bir şey çıkarırız, artı, çıkması da gerekiyor. Yani, hakikaten bizi sıkıntıya sokuyor. Yani, arkadaşlar detaylı şekilde anlatıldı Avrupa Birliği, Avrupa, işte, Avrupa Konseyi derken gri listeden çıkmamız lazım. Bunun için de zaten bizim kendi insanımız için çok önemli.

Alt tarafı şöyle 5 liralık, 10 liralık bir şey getiriyor kargocu, geliyor "Siz şu musunuz?" diyor, "Evet, benim."; "Kimlik?", "Tabii, buyurun, kimliğim şu."; "Gördün mü?", "Gördüm."; "Vatandaşlık numarasını rica edeyim.", "Niye alacaksın vatandaşlık numarasını?", "Efendim, bize böyle emretiler." Bazen ben kızıyorum "Git lan, al şunu, almıyorum da." diyorum, "Sana vatandaşlık numarasını vermem." diyorum. Yani, böyle sabrımız taşıyor yerine göre. Yani, bir kargo dahi benim vatandaşlık numaramı istiyor, onu alıyor, ondan sonra nerelere gidiyor belli değil. Bize hiç bilmediğimiz,

tanımadığımız çeşitli yerlerden mesajlar geliyor, bir sürü şeyler geliyor. Bunlar bizimle ilgili bazı bilgileri bildiklerinden dolayı gelebiliyor. Onun için, bu hakikaten bizim vatandaşımız için, kendimiz için, hepimiz için gerekli. Bunu en iyi şekilde çıkarmaya hep beraber çalışacağız inşallah. Ben kısaca bunu söylemek istiyorum, detaylarına hiç girmeyeceğim burada.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ ol Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Cemal Bey.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Evet, iki saati aştı toplantımız. Ben aslında planladığımdan çok daha kısa konuşacağım. İlk başta, Hakkı Başkanımıza teşekkür ediyorum aydınlatıcı bilgiler için.

Beyefendi kişiliğinin, hukuka hâkimiyetinin ve yönetim tarzının hakkını bizim de teslim ettiğimiz Sayın Başkanım, sayın hazırun; şimdi, aslında Sayın Bakan gitmeden önce yaptığı sunuş konuşmasına bakınca -itibar edersek- ya da kanunun genel gerekçesini şöyle bir okuyunca “Gözü kapalı oy verelim, hemen geçelim kanunu.” diyesi geliyor insanın ama kanunun içeriğine baktığımızda maalesef gerçekten çok ciddi eksiklikler olduğunu görüyoruz. Bunları biz -anladığım kadarıyla- alt komisyona göndereceğiz, orada tartışırız ama ben Cumhuriyet Halk Partisinin genel manada tasarıya bakışıyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum ama ondan önce -Zeynel Bey de değindi- biz tabii ki uzman arkadaşlarımızın, hocalarımızın, akademisyenlerimizin görüşlerinden faydalanacağız. Ama bu neyle sınırlı? Onların akademik bilgi ve tecrübeleriyle sınırlı. Ben, biraz önce konuşan bilim kadınının gerçekten bir siyasi jargonla yani buna “fişleme yasası” demeyin demesini en hafif tabirle garip karşıladığımı belirtmek istiyorum; siyaset siyasetçilerin işi. Bu tarz yaklaşımlar kendilerinin objektifliğine ve bilimsel tecrübelerine de gölge getirir. Bu manada, belki Sayın Başkanım -bilmiyorum Komisyonumuzun nasıl işlediğini ama- bundan sonraki çağıracağımız akademisyenlerin şahsı ve bölümleri konusunda belki partilerin bir uzlaşması aranabilir, belki hani bize danışabilirsiniz, belki bizim de tanıdıklarımız vardır.

Bu kısa girişten sonra şunu söylemem lazım: Evet, böyle bir kanuna ihtiyacımız var mı? Var, çok var. Gerekçe çok güzel, yapaım ama Ceza Kanunu’nun 135’inci maddesinde çok önemli bir yasak var, temel yasak, diyor ki aynen: “Kişilerin siyasi, felsefi veya dinî görüşlerine, ırkî kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlâkî eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına ve bla bla...” devam ediyor “...bilgileri kişisel veri olarak kaydeden kimse, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.” Şimdi, elimizdeki kanun tasarısında maalesef buna mugayir bir madde var ve bu çok tehlikeli bir madde. Yani, kişilerin özel yaşantılarıyla ilgili 6’ncı maddede de “özel nitelikli kişisel verilen işlenme şartı” diye bir özel nitelikte kişisel veri tanımı getiriyor ve orada bunu şöyle sayıyor: “Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi, diğer inançları, kılık kıyafeti, dernek, vakıf, sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, falan gibi şeyler özel nitelikli kişisel verilerdir.” Yani, bunlar neler? Kanunla kesinlikle kaydedilmesi yasaklanmış olanlar ve diyor ki: “Bu tür veriler, Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemler alınmaksızın işlenemez.” Ya, bu önlemler nedir? Ne şartla işlenebilir? Benim cinsel hayatım kimi ilgilendirir?

BAŞKAN – Alt komisyon üyeliğini ilan ediyor.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Hayır ilan etmiyorum, biz alt komisyona başka arkadaşları görevlendireceğiz, orada...

BAŞKAN – Yok, gideceksin ama, madde mimarisinde bulunursun.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Ama diyor ki: “Açık rıza olmaksızın işlenemez, şunlar istisna.” Diyor ki: “Kanunda açıkça öngörülürse, alenileştirilmesi falan gibi, bunlar işlenir.” Yahu, dünyanın hiçbir medeni ülkesinde insanların cinsel tercihleri, ırkı... İşte, biz o yüzden “fişleme yasası” diyoruz. Bunun kesinlikle ve kesinlikle yasaklanması gerekir.

Yine, başka bir maddede -siz çok demokratik bir şekilde yönetiyorsunuz, keşke kanun da demokratik bir şekilde yapılsa- kurulu 7 üyeden oluşturtuyoruz, bunun 4’ünü Bakanlar Kurulu, 3’ünü Sayın Cumhurbaşkanını belirliyor. Şimdi, bunun neresinde demokrasi, neresinde adalet? Bu, RTÜK modeli gibi siyasi partiler tarafından belirlenebilir.

En son olarak da, kurul özerk bir kurul ama -gerçekten anlamadığım için ben bunu yapıyorum- “Kurum Başkanlığıyla ilişkilidir” diyor. Ne manaya geliyor? İlişkinin boyutunu da söylememiş, flört aşamasında mı, daha ciddi bir yerlerde mi, onu da söylememiş. Yani, bu tür şeylerin tavzih edilmesi, biraz yapılması gerektiğini alt komisyonda çalışacak arkadaşlarımıza en azından yol göstermesi bakımından söz almış bulunuyorum.

Çok teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Çok sağ olun Cemal Bey.

Buyurun Ali Bey.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım, ve Komisyonumuzun çok saygıdeğer misafirleri bilim insanları ve bürokratlarımız; ben de avukatlık hayatımın son beş altı yılını bilişim hukukuyla ilgili konularla yoğun bir şekilde geçirerek geldim. İnternet’in ve sosyal medyanın inanılmaz derecede artması, bilişim teknolojilerinin artmasıyla adeta hepimizin İnternet ve sosyal medya mütemmim cüzü hâline geldi, bütün alanlarımıza girdi. İnternet’e ve bilişim teknolojisine giren bütün bilgiler de dünyanın her yerine aynı anda ulaşabiliyor ve bazen hiç beklemediğiniz yerde sizinle ilgili çok özel bilgiler, kişisel bilgiler karşınıza gelebiliyor ve bununla ilgili de sıkıntılar yaşıyorsunuz. Türk Ceza Kanunu’nun 132 ila 140’ıncı maddelerinin büyük kısmı 5237’yle geldi. Dolayısıyla, İnternet hukukunun, bilişim hukukunun hızla artmasının sonucu müeyyideleri geldi ve bunlar düzenlendi. Kişisel veri veya özel hayatın gizliliğinin kanunlarda tanımı yapılmamış bugün itibarıyla -bu kanunla ilk defa tanımı yapılacak- tanım

yapılmayınca da doktrine ve yargı içtihatlarına işlem kalıyor. Bilhassa, mesela, 5651'in 8, 9, 9/a maddelerindeki İnternet'ten içerik çıkarmayla ilgili hususlarda mahkemeler aynı olayda bu defa farklı kararlar verebiliyor. Çünkü tanım da sonuç itibarıyla süreç içinde oluşan bir durum. Bu vesileyle, bu kanunun gelmesi, getirilmesi çok önemli. Büyük bir kısmımız uzun tecrübeye sahip hukukçu arkadaşlarız. Bunun gerekli olduğu ancak bazı eksikliklerin olduğu düşüncesi hâkim. İnşallah, bunlar alt komisyonda daha teferruatıyla konuşulur ve dört başı mamur bir kanun olması için gayret sarf ederiz ama unutmayalım ki, bu, hukukun dinamikliği değil, statikliğinin karşısında teknolojinin dinamikliği. Maalesef biz hep geriden geleceğiz. Ne kadar iyi kanun yapmaya gayret edersek edelim İnternet teknolojisindeki hızlı değişim kanunu bir adım daha geriden getirecek ama bizim bu düzenlemeyi mümkün olan en kısa sürede yapmamız ülkemiz, insanlarımız ve ülkemizin uluslararası camiadaki itibarı açısından çok önemli diyorum ve alt komisyona da şimdiden başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun Ali Bey.

Mizgin Hanım, öykünüzü okudum öz geçmişinizden -bütün arkadaşların öykülerini okudum- bayağı çileli bir öykünüz var.

Buyurun efendim.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli katılımcılar; ben de sizleri selamlıyorum ama azınlıkta olan kadın üyelere daha erken söz vermenizi beklerdim.

BAŞKAN – Ama şeye basacaktınız, onu kapabilirdiniz.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Basmışım aslında ama...

BAŞKAN – Ama burada yok.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Evet...

BAŞKAN – Demek ki, sizden evvel butona basanlar... O konuda adaletimden kuşulanmayın Sayın Vekilim.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Ben de sizi biliyorum Başkan, o konuda benim de şüphem yok. Yönetim şeklinize dair ve duruşunuzu dair biz de olumlu şeyleri dile getirebiliriz bu noktada.

Bugün, evet, aslında konuşmacıların tamamı birçok şeyi dile getirdi, ben de birkaç eleştiriyle başlayacağım. Öncelikle, burada bu yasa tasarısının sadece lehine değil, aleyhine de görüş bildiren bir akademisyeni dinlemek isterdim gerçekten. Yani, bu noktada toplumdaki eleştirileri “fişleme” yani isimlerden başlayarak büyük bir çoğunluğun fikri olan aslında görüşü de dile getiren bir akademisyeni ben de burada dinlemekten zevk duyardım ve olması gereken de buydu diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Vallahi ben Komisyon Başkanınız olarak kim muhalif, kim değil... Yani “tabula rasa”. Beynimde bir akademik yargı yok. Çağırdım, bilimsel olarak çalışmışlar ama kendi görüşleri tabii.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Yani, bu noktada da tabii, biraz tartışmalı bir konu...

BAŞKAN – Tabii, tabii, onun için şey ediyorum.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – ...Türkiye'nin gündeminde bu ara “akademisyen” kelimesi, duruşu, bunların tamamı.

Bir de sizin açıklamalarınız... Evet, gerçekten önemli bir Komisyon. Yani, katıldığım ilk toplantı bu. Ben de başarılar diliyorum. Gerçekten Türkiye'nin içinden geçmiş olduğu sancılı süreçlerde bizim Komisyon olarak önemli katkılarla olumlu bazda etki yaratacağımızı umuyorum ve böyle bir çalışmanın önümüzdeki süreçte Türkiye demokrasisine aslında yasalarda çokça sayılan insan hakları, özelde hak, hukuk, hürriyet diye çok da bahsettiğimiz kelimelerin, belki öğrencilik yıllarından bu yana, aslında da yaşamadığımız, eksikliğini yaşadığımız bu kelimelerin hayata geçmesini dileyerek başlamak istiyorum.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nu, totalitarizme yönelik bir girişim olarak biz değerlendiriyoruz Halkların Demokratik Partisi olarak. Parlamentoya sunulan ve şu anda ilk görüşmesini gerçekleştirdiğimiz tasarı, özel yaşama yönelik yoğun hak ihlalleriyle fişleme geleneğini sona erdirmeye bir yana, Hükümetin reform olarak sunduğu, gerçekte her biri temel hak ve özgürlüklere yönelik yeni kısıtlamalar ve sınırlamalar getiren ve hukuk devletini temelinden sarsan yasal düzenlemeler dizisine yeni bir halka ekliyor. Hukuk devletinin üzerinde yükseldiği temel ilkelerden yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını, kuvvetler ayrılığını, ifade özgürlüğünü ortadan kaldıran düzenleme ve müdahalelere yargı, güvenlik ve istihbarat teşkilatını doğrudan iktidara bağlayarak otokratik, polis ve istihbarat devleti hedefinde büyük mesafe kateden iktidar, bu tasarıyla yeni ve tamamlayıcı bir adım atarak toplumsal yaşamın tüm alanlarının kuşatıldığı, bireyin tüm kişisel verilerinin kayıt altına alındığı ve özel yaşamıyla mahremiyetinin her gerekli görüldüğünde alenileştirilerek ortadan kaldırıldığı ve herkesin tam bir gözetim altında tutulduğu bir gözetim toplumunun kanuni altyapısını inşa ediyor aslında.

Tasarıda kişisel verinin belirli ve kimliği belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi ifade ettiği vurgulanmakta, sadece bireyin adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri gibi onun kesin teşhisini sağlayan bilgiler değil, aynı zamanda kişinin fiziki, ailevi, ekonomik, sosyal vesaire özelliklerine ilişkin verilerin de kişisel veri olduğu ifade edilmektedir. İlgili maddenin gerekçesinde verilerin “kişinin fiziksel, ekonomik, kültürel, sosyal, psikolojik kimliğini ifade eden somut bir içerik taşıması veya kimlik, vergi, sigorta numarası gibi herhangi bir kayıtla ilişkilendirilmesi sonucunda kişinin belirlenmesini sağlayan tüm halleri kapsar” dedikten sonra “isim, telefon numarası, motorlu taşıt plakası, sosyal güvenlik numarası, pasaport numarası, öz geçmiş, resim, görüntü ve ses kayıtları, parmak izleri, genetik bilgiler” gibi veriler kişiyi belirlenebilir kılan kişisel veri örnekleri olarak sıralanıyor. Kişinin özel ve toplumsal yaşamına, ailesine, öğrenimine, işine, görevine, gelirine, borçlarına, mallarına, eserlerine, görüşlerine, inançlarına ve benzeri ilişkin tüm bilgilerin kişisel veri kapsamında olduğu açıktır. Kişinin özel yaşamı, aile mahremiyetiyle ilgili bilgileri içeren kişisel verilerin demokratik

lkelerde geçerli olan insan hakları temelli yaklaşım bağlamında insan onurunun, özel yaşamın gizliliğinin ve düşünceyi açıklama özgürlüğünün bir parçası olarak görüldüğünü önemle not etmekte fayda var.

Hatırlanacağı üzere, Anayasa'nın 20'nci maddesinin açık emrine karşın Elektronik Haberleşme Kanunu ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna verilen elektronik haberleşme sektörüyle ilgili kişisel verilerin işlenmesi ve gizliliğın korunmasına yönelik usul ve esasları belirleme yetkisi, geçen yılın Nisan ayında Anayasa Mahkemesince "konunun ancak kanunla düzenlenebileceğı, yasama yetkisinin ilgili Anayasa hükmü gereğince devredilemeyeceğı" gerekçeleriyle iptal edilmişti.

Uluslararası standartlar açısından konuya bakıldığında, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8'inci maddesi bir yana bırakılırsa, kişisel verilerin otomatik işleme tabi tutulması karşısında bireylerin korunmasına ilişkin 108 sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi temel belge niteliğinde görülmektedir.

Türkiye, 1981 tarihli söz konusu sözleşmeyi imzalamış ancak sözleşme kriterleri doğrultusunda hazırlayacağı bir yasayla sözleşmeyi onama yükümlülüğünü bugüne dek yerine getirmemiştir. Türkiye'nin, bu konudaki mevzuatını Avrupa Birliğı mevzuatına uyumlulaştırma bağlamında dikkate alması gereken diğeri önemli iki belge ise Avrupa Birliğınce 1995 ve 2002 yıllarında kabul ettiğı iki direktiftir: Kişisel verilerin işlenmesi ve serbest dolaşım bakımından korunması konulu direktif ve elektronik iletişim sektöründe kişisel verilerin işlenmesi ve mahremiyetin korunmasına ilişkin direktif.

Tasarı gerekçesinde sık sık referansta bulunularak Avrupa mevzuatına uygun bir düzenleme yapılacağı izlenimi yaratılmasına karşın kişisel verilerin korunmasına ilişkin uluslararası standartlar dikkate alınmamıştır. Bu anlamda, hazırlanmasında örnek alındığı öne sürülen 108 sayılı Sözleşme, direktif ile tasarı arasında yaklaşım ve anlayış olarak hiçbir ilişki bulunmamaktadır. Tasarının, kişisel veri sahibi bireylerin temel hak ve özgürlükleri ile özel yaşamının gizliliğı ve mahremiyetinin verileri toplayan ve işleyenlere karşı korunmasıyla ilgili olmadığı ilk bakışta anlaşılmaktadır.

Veriyi işleyenlerin güvenlik ve istihbarat kurumlarının, sır tutma yükümlülüğü bulunan kamu görevlilerinin ve adındaki "koruma" sözcüğü dışında hakların korunmasıyla hiçbir ilişkisi olmayan Kişisel Verileri Koruma Kurulunun hesap sorulmaz ve tartışılmaz hak ve yetkileri çıkarıldığında, tasarıdan geriye eski deyiimiyle lafı güzafıtan başka bir şey kalmamaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; aslında uzun uzun belki...

Başkanımız gitmiş.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – Burada, burada.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Sıkılmış mı?

BAŞKAN – Tamam, sorun yok.

Uzun uzuna da gerek yok aslında, nasıl olsa ileri de uzun uzun tartışacağız.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Evet, tartışacağız. Bugün burada biraz kanunun ruhu, aslında yapılması gereken yasa tasarısı ve istisnalarla aslında biz burada otoriter otokratik sistemle ifade özgürlüğü ve bireyin hak ve hukuku noktasında ciddi bir dengesizliğin olduğunu düşünüyoruz. Bize yakın eleştirilere biz de katılıyoruz. Gerçekten, bu verilerin toplanması, bir yerde korunması çok da açık bir şekilde fişlemedir. Aslında seksen yıldır, 1980 darbesinden bu yana toplumda tartışılan ve herkesin her yerde dile getirdiğı fişleme işleminin yasaya bağlanması hâlidir. Şu anda da biz bu yasaya bağlanmış, verilerin nerede, nasıl kullanılacağını, nasıl korunacağını aslında tartışacağız ama biz hiçbir suretle bu verilerin toplanmaması gerektiğini düşünüyoruz. Bu verilerin toplumda, hukukçular nezdinde aslında bence sorulması gereken hiçbir soruya cevap olmadığını düşünüyoruz. Yani, bu veriler nerede saklanacak, nasıl kullanılacak, bu anlamıyla sağlık sektöründe insanların DNA'sına kadar varıracak, gerçekten, bilgi birikimini, DNA'sını, aile eğilimini, cinsel yönelimini bir veride toplayan bence tehlikeli bir yaklaşımdır. Bu anlamıyla, Komisyonumuzca bu noktada bence ciddi eleştiriler getirilmelidir. Bu noktada, hak ve hukuk, birey ve ifade özgürlüğü dengesi gözetilerek bu tasarının gerçek anlamda eleştirilmesi gerekmektedir. Ve bu noktada da bizim ciddi kaygılarımız bulunmakta. Alt komisyonda biz bunları dile getireceğiz.

Avrupa Birliğı uyum yasalarından bahsediliyor fakat oradaki denetim mekanizmaları o noktaya varan alt komisyonlar, oranın çalışma sistemi burada mevcut değil. Dolayısıyla da biz "kes-kopyala" yöntemiyle bu yasalara atıfta bulunamayız. Bu istisnalardan hareketle de biz bu kişisel verilerin gerçekte ne anlamda kullanılacağı... Hani, akademisyen, akademik olarak burada yer alan, görüş bildiren arkadaşlar bunları uzun uzadıya anlattılar, belki de kulağına çok hoş gelen şeyler de söylediler ilk bakışta ama biz bunları pozitivist yaklaşımlar olarak görüyoruz. İnsan hak ve hukuku düşünüldüğünde bu pozitivist yaklaşımın her ne ad altında olursa olsun burada bir görüşmüş gibi açıklanmasını ve dikte edilmesini biz doğru bulmuyoruz. Bırakın, siyasetçiler işlerini yapsın, akademisyenler de akademik çalışmalarını yürütsünler. Bu anlamda, zaten Türkiye'nin içinden geçmiş olduğu en büyük sorunların başında bu pozitivist yaklaşım gelmekte. Bu işin erbabı, bu işin söz sahibi olanların toplumu şekle şemale sokması, toplum mühendisliğine soyunması olarak görebiliriz diye düşünüyorum.

Çalışmalarımızda başarılar diliyoruz.

(Oturum Başkanlığına Başkan Ahmet İyimaya geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka söz isteyen...

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Ben söz alabilir miyim acaba?

BAŞKAN – Onu alt komisyonda şey yapalım Hocam.

YRD. DOÇ. DR. ELİF KÜZECİ – Ben sadece söylenen eleştiriye ilişkin bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Hocam, değil. Burada eleştirel diyalektik Komisyon üyeleri ekseninde tartışıyoruz. Onu alt komisyonda değerlendiririz.

Arkadaşlar, başka var mı?

Evet, Bedia Hanım, buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sayın Başkan, değerli üyeler ve değerli konuklar; ben de çalışmalarımızda başarılar diliyorum.

Çok fazla uzatmak istemiyorum ancak sadece birkaç konuda belirlemede bulunmak istiyorum.

Yine, benden önceki konuşmacıların da belirtmiş olduğu gibi, teknolojik gelişmeler, İnternet kullanımının yaygınlığı ve yol açtığı değişim sayesinde her gün devasa büyüklükte veri toplanıyor, işleniyor ve saklanıyor. İnternette vakit geçirdiğimiz her anda toplanan verilerin önemli bir bölümünün kişisel ve hassas verilerimiz olduğu aşikâr. Bunların özenle korunması ve belki de hiç stoklanmaması gerekmektedir ancak başta kâr odaklı düşünen ticari kuruluşlar ve yurttaşları hakkında daha fazlasını bilmek isteyen devletler, birçok kişi ve kurum, hiçbir yasal düzenleme veya etik ilke olmadan bilgilerimizi toplamakta, işlemekte, kötüye kullanmakta, âdeta ticari bir mal gibi satmakta ve fişleme yapmakta. Bu genel açıdan böyle. Ülkemizde de aşağı yukarı durum bu.

Kişisel verilerin serbest dolaşımı... Bu konuda sürekli öne çıkarılan, özel hayatın gizliliğinin korunması hakkının yanı sıra başlı başına insan onurunu da tehlikeye atan bir niteliğe sahiptir. Her adımımızın izlendiğini ve gözlemlendiğini bilmek ve hissetmek, kişilik gelişiminin ve bireysel özerkliğin önünde de ciddi bir engeldir esasen. Kişisel verilerin böylesine kötüye kullanılmasını engellemek için ulusal ve uluslararası düzeyde koruma getirecek düzenlemelerin getirilmesi elbette ki önemlidir.

Türkiye’de kişisel verilerin korunması 2010 yılında Anayasa’ya, 20’nci maddeye getirilen ek maddeyle güvence altına alınmış ancak, daha önce de belirtildiği gibi, bu güvenceyi hayata geçirecek çerçeve yasa henüz çıkarılmamıştır. Türkiye’de bu konuda yasal düzenlemelerin olmayışı uluslararası mevzuatın da uygulanmasını engelliyor. 81 yılında Avrupa Konseyi tarafından imzaya açılan sözleşme Türkiye tarafından aynı yıl imzalandı fakat şimdiye kadar yasal düzenleme hazırlanmadığı için de otuz beş yıl önce imzalanan bu sözleşme onay sürecine de giremedi.

Ayrıca, Birleşmiş Milletlerin insan hakları sözleşmelerinin uygulanıp uygulanmadığını denetleyen komiteler de sürekli Türkiye’de nüfusun bileşimine ilişkin veri ve bilgi olmadığını raporluyor. Tasarıda “özel nitelikli veri” olarak adlandırılan verilerin toplanması, farklı grupların özel ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve ayrımcılıkla mücadelede oluşan boşlukların ya da eksiklerin giderilmesi açısından oldukça önemli ancak burada bu verilerin kişilere yönelik ayrımcılığı körükleyecek şekilde ifşa edilmemesi için gerekli güvenlik önlemlerinin alınması gerekiyor. Yurttaşların mahremiyetini ve onurunu uluslararası standartlarla güvence altına almak için bir çerçeve yasa şart. Hazırlanacak yasada temel hak ve özgürlüklerin korunması öncelik olarak belirlenmelidir. Kişisel verilerin korunmasıyla ilgili düzenlemelerde güvenlik, emniyet ve mahremiyet dengesi gözetilmek zorundadır. Ancak hazırlanan bu tasarıda daha ziyade güvenliğin öncelikli olarak kabul edildiğini ve kişiler ile verilerin emniyeti ile mahremiyetinin göz ardı edildiğini düşünüyoruz.

Kişisel verilerin korunması, Avrupa Birliğiyle ilgili ilişkilere bağlı olarak üç dört yılda bir önümüze ve gündemimize getirilen bir konu hâline geldi. En son tasarı da geçen yıl hazırlanmış ve komisyonlarda tartışılmış ancak son anda rafa kaldırılmış bir düzenleme oldu. Şimdiki kanun da -zaten açıklandı, Bakan da...- Avrupa Birliğiyle son dönemde yapılan mülteci ve vize muafiyeti konusuyla bu konunun bir şartı olarak hazırlandığı ve hızla hazırlandığı görülmektedir. Bu hazırlanma sürecinde tüm paydaşların katıldığı bir şeffaf süreç olması gerekirdi. Bunun izlenmediğini ve yine alâcele getirildiğini düşünüyoruz.

Yine, tasarinın genel gerekçesinde Avrupa Birliğinin (95/46) sayılı Veri Koruma Direktifi’ne atıfta bulunuluyor. Şimdi, bu direktif yirmi yıl önce hazırlanan bir direktiftir, Avrupa Birliğinde uygulanan ve temel yönergelerden biri. Bu direktifin, hızla yaygınlaşan İnternet kullanımı, gelişen veri teknolojileri ve insanların mahremiyetine ilişkin duyarlılığının artması karşısında yetersiz kaldığı bizzat Avrupa Birliği yetkilileri tarafından ifade edilen ve kabul edilen bir durum. Ve bu sebeple de yeni bir düzenleme hazırlama sürecine girildi Avrupa Birliğinde. Kısaca, “genel veri koruma düzenlemesi” olarak adlandırılacak bu düzenlemenin hazırlığı dört yıldır devam ediyor. Avrupa Birliği düzeyinde yeni bir düzenlemenin hazırlandığı gerçeği göz önüne alındığında, burada mevcut tasarinın eski direktife uyumlu olması için gösterilecek her çaba aslında yanlış ve eksiktir, bunu dikkate almak gerekir. Avrupa Birliğine uyum sürecinin daha sağlıklı işleyebilmesi adına tasarinın hazırlanmasında direktifle yetinilmemesi ve Avrupa Birliğinde kişisel verilerin korunması alanında son gelişmelerin de dikkate alınması önemlidir. Bu çerçevede, 2012/011 (COD) sayılı taslak düzenleme yürürlüğe girdiğinde oluşabilecek uyum sorunlarının önüne geçmek adına da tasarinın bütününe, bu metin de dikkate alınarak, gözden geçirilmesi gerekiyor. Ben şu an için bu hususları belirtmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun, teşekkür ediyoruz.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Arkadaşlar, sizi öğleden sonra meşgul etmeyeyim diyorum çünkü aynı çalışmayı alt komisyonda yapacağız. Arkadaşlarda hareketlilik görüyorum. Az söz kaldı. Alt komisyonda ayrıntılı çalışmayı yapacağız.

Evet, buyurun Mehmet Bey.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) - Sayın Başkanım, ben de öncelikle Komisyonumuzun çalışmasının önümüzdeki günlerde ülkenizin adaletine katkı sunmasını diliyorum.

Evet, bu kanun tasarısı alt komisyonda ayrıntılı olarak görüşülecek. Aslında partimizin genel olarak anlayışını her iki arkadaşımız ortaya koydu ama benim de çok kısa değinmek istediğim konu var.

Sevgili Başkanım, değerli üyeler; şimdi, zaten genel gerekçede şöyle diyor: "Bu bilgilerin kullanılması, bireyler ile mal ve hizmet sunanlar bakımından bazı kolaylıklar veya avantajlar sağlasa da bu durum söz konusu bilgilerin istismar edilme riskini de beraberinde getirmektedir. Bu verilerin yetkisiz kişiler tarafından elde edilmesi, kullanılması ve ifşa edilmesi gerek taraf olduğumuz sözleşmeler ve gerekse Anayasa'ımızda koruma altına alınan temel hakların ihlali olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki menfaat arasında makul bir dengeyi oluşturulması gerekmektedir."

Şimdi, kanun tasarısının da adından anlaşıldığı gibi, temel amaç, kişisel verilerin korunması. Yani, şu anda düzenlemesi yapılmayan ve bolca miktarda değişik kurumlarda dolaşan kişisel verilerin korunmasını temel olarak amaçlayan bir yasa tasarısı; öyle anlıyoruz. Öyle mi?

BAŞKAN - Tabii, tabii.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) - O nedenle, bu denge gözetilirken, denge yapılırken eğer denge bozulacaksa temel hak ve hürriyetlerin korunması anlamında lehine korunmalı. Ben, yasa tasarısının ruhuna uygun olarak bundan sonraki çalışmalarımıza hep bu anlayışla bakılması gerektiğini düşünüyorum.

Bir başka şey şu: Şimdi, işte, Sayın Bakanım da söyledi, Değerli Leyla Hoca da söyledi, "Bu, fişleme değildir, böyle adlandırmayalım, bunu böyle söylemeyelim." Bu, böyle söylemekle olmuyor maalesef. Buna "Fişleme değil, arkadaşlar, fişleme değil." demek de olmuyor. Şimdi, ben merak ediyorum, bu yasa tasarısına ne eklenirse fişleme olur? O zaman ona bakmak gerekiyor.

BAŞKAN - Siyasette totoloji kadar tehlikeli bir şey yok. Doğru düzenleme yapmamız lazım; doğru, doğru.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) - Şimdi, ilk yasa, ilk defa düzenlenen bir yasa ve gerçekten bunun iktidarı muhalefeti yok. Yarın hepimizin ciddi olarak etkilenebileceği, hepimizin temel haklarının zedeleneceği bir tasarı. Buna hep birlikte ihtimam göstermeliyiz, ciddi tartışmalıyız. Karşıt görüşü, yandaş görüşü diye bir anlayış içerisinde olmadan tartışmamız gereken bir konu. Temel çıkışımızda bunu da yapmalıyız. Ben bunu yine soruyorum: Bu yasa tasarısına ne eklenirse bunun adı fişleme olur, ona bakmak gerek o zaman.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sağ olun Mehmet Bey.

Aşağı yukarı söz bitti herhâlde.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Bir yarım dakika söz almak istiyorum.

BAŞKAN - Tabii.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Sayın Başkanım, ben de düğmeye basmıştım.

BAŞKAN - Sen de mi?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Evet.

BAŞKAN - Zevkle.

Buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Komisyonumuz adına çok mutlu olduğumu söylemeliyim. Çok seviyeli ve içeriği, muhtevası güçlü bir toplantı oluyor ancak bir hususu belirtmek istiyorum ben de.

Öncelikli buraya uzak yerlerden gelerek bizi bilgilendirmek adına yıllanmış emeklerini burada özetlemeye çalışan akademisyen arkadaşlarıma sunumları nedeniyle çok teşekkür ediyorum.

Şunu ifade etmek istiyorum: Burada tabii, muhalefet partisi milletvekili arkadaşlarımızın gayet tabi olarak birtakım eleştirileri olacak, her bakımdan olacak, ona bir itirazımız yok ancak bu kardeşlerimizin de, akademisyen arkadaşlarımızın da sahada ne denli zorlandıkları ve sahada neler yaşadıklarını, bu işe kafa yoran insanlar olarak uzun süre çalışmalarından sonra tamamen ifade hürriyeti kapsamında -tırnak içinde söylüyorum bunu- bir eleştirel yaklaşım getirmelerini, bu kadar kırılğan bir şekilde karşılamalarını da açıkçası yadırgadığımı ifade etmek istiyorum. O sadece bir ifade hürriyeti kapsamında düşüncesini açıklamıştır. Bunu siyasi bir retorik olarak algılamazsınız da ben yadırgıyorum arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sağ ol Hakancığım, teşekkürler.

Cahitçiğim, genç siyasetçiye söz vermemek gibi bir hakkımızın olmadığını düşünüyorum ancak arkadaşlarımızın öğleden sonra çalışmama yönündeki vücut dillerini de tefsir ettiğim zaman, sevgili kardeşimin de en az Hakan arkadaşımızın konuşmasının üçte 1'i sınırında bir ifadeye bulunacağını düşünüyorum. Öngörü ve karar sizin.

Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli üyeler, kıymetli hazırun; herkesi saygıyla, muhabbetle, sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, Sayın Başkanım pek çok güzel ifadeler kullandı. Ben de bu kadar güzel bir şekilde söz hakkımın kısıtlandırılması yoluna gidildiği için teşekkür ediyorum. Onu da çok nazik bir şekilde, çok güzel bir şekilde yapıyor.

BAŞKAN – Kısıtlamam Üstadım ya, zemin bol, bol konuşacağız.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ben de en güzel ifadeleri onun için kullanmış olayım.

Tekrara gitmemek üzere kısaca bazı hususları ifade etmek istiyorum.

Tabii, bizim uluslararası topluma karşı, Anayasa' mıza karşı ve bazı temel yasalardaki düzenlemelerimize karşı, düzenlemelerimizle ilgili olarak bu tasarı bizim Komisyonumuza geldi. Tabii, öncelikle, bazı akademisyenlerimizin yapmış olduğu bir konuşma vardı. Avrupa Konseyinin 1981 yılında hazırlamış olduğu sözleşmeyi biz aradan geçen süreye rağmen henüz onaylamadık ve uluslararası hukukun bir parçası hâline Anayasa' nın 90' ıncı maddesine göre gelmedi.

BAŞKAN – Komisyondan geçti, Genel Kurulda.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hayır, başka bir şeyden bahsediyorum.

Zannediyorum, o sözleşmenin 4' üncü maddesine göre, biz bu yasal düzenlemeyi hayata geçirmeden o sözleşmeyi yürürlüğe sokmamız da mümkün değil çünkü sözleşmenin 4' üncü maddesi "Taraflar devletler bu sözleşmenin gereklerini iç hukukta yasal düzenlemelerinin bir parçası olmadan yürürlüğe sokamazlar." diyor. Yani, bizim onaylamamız için öncelikle bu yasal düzenlemeyi hayata geçirmemiz lazım. Tabii ki özgürlükler, öyle ya da böyle, bugün bu sözleşmenin, bu kanun lehinde ya da aleyhinde olan herkesi etkileyecektir. Biz de milletvekilleri olarak, Komisyon üyeleri olarak alt komisyonda ve Komisyona bu yasanın olabildiğince, "delege feranda" ya ve olması gereken hukuka uygun olarak çıkması için elimizden gelen gayreti ortaya koyacağız. Tabii, bir çalışmayı provoke etmenin yolu da idealize etmekten geçer. İdealize etmeden, muhalefetiyle iktidarıyla tüm milletvekilleri milletimizin arzu ettiği ve artık olmazsa olmazımız olan özel yaşamla, insan haklarının gelmiş olduğu seviye itibarıyla, teknoloji ve bilişimin gelmiş olduğu nokta itibarıyla zorunlu olan bu yasal düzenlemeyi olabildiğince, milletimizin arzu ettiği ve uluslararası toplumun kabul ettiği standartlara uygun olarak hayata geçirme vebimiz vardır. Bunu da hakkıyla yerine getireceğimize olan inancım da tamdır.

BAŞKAN – "Provokasyon" sanıyorum bir sürçülisan olarak kullanıldı, öyle zannediyorum.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hayır Başkanım, bunun burada geçen olaylarla ilgili olarak kabul edilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Değil, tabii, anladım.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hani bunu ben de idealize edebilirim, başka bir milletvekili de idealize edebilir, ona öyle bakmak gerekiyor.

BAŞKAN – Anladım, teşekkürler.

Yılmaz, sen de mi söz istiyorsun?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Evet Başkanım.

BAŞKAN – Yılmazcığım, buyur.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

Bu dönemin ilk toplantısı sayılır, çalışma toplantısı olarak. 2007 yılından bu yana ben Adalet Komisyonunda görev yapıyorum Sayın Başkanımız ve Hakkı Bey'le birlikte. Gerçekten bir avukat için, hukukçu için, avukat, hâkim kökenli milletvekillerimiz için Adalet Komisyonunun bir okul olduğunu görüyoruz. Özellikle Sayın Başkanımız İyimaya'nın Başkanlığında ve Komisyonumuza katılan akademisyenlerden çok şeyler öğrendiğimizi söylemek istiyorum. Bu nedenle, Adalet Komisyonunda görev almanın bir şans olduğunu da belirtmek istiyorum.

Bu tasarıyla ilgili olarak da tabii, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili bir boşluk ülkemizde var. 2010 referandumuyla Anayasa' mızın 20' nci maddesinin son fıkrasına kişisel verilerin korunmasıyla ilgili ekleme yapıldı. Uyum kanununun çıkarılması gerektiği de zaten bu maddede mevcut. Türk Ceza Kanunu' mızda yaptırımlar var ama neyin hukuka aykırı, neyin hukuka uygun olduğuna ilişkin tereddütler var. Yine, açıklanan gerekçeler var, sınıraşan suçlarla ilgili, yabancı sermayeye veri aktarımıyla ilgili. İhtiyaçlar fazla. Avrupa Birliği müzakere süreci 4' üncü Fasıl bununla ilgili. Gerekçelerimiz geniş.

Burada, tabii, tasarının farklı bir şekilde kamuoyuna anlatılmaya çalışıldığını görüyoruz. Tasarırı okuduğumuzda aslında buradaki endişelerin olmadığını, yersiz olduğunu net bir şekilde görebiliyoruz. Mesela, biraz önce şu söylendi: "Bireyin, insanların tüm verileri kayıt altına alınacak, depolanacak, bu da kişisel verileri koruma kurulu ve kurumu aracılığıyla hükümete sunulacak." Şimdi, tasarıya baktığımız zaman bu böyle mi? Böyle değil. Çünkü kişisel verileri depolayan, toplayan bir kurum ya da kurul oluşturmuyoruz biz. Şu anda kişisel veriler zaten depolanıyor. Gerçek kişiler, tüzel kişiler, çeşitli kurum ve kuruluşlar bu verileri topluyorlar, depoluyorlar ama bu depolamalarda hukuka aykırılıkları denetleyen, şikâyet mekanizması olarak herhangi bir kurum şu anda ülkemizde yok. Biz bu kurumu ve bu kurulu oluşturuyoruz yani verileri depolayan bir kurum oluşturmuyoruz. Burada tabii ki güvencelerimiz var. Şeffaflık ve hesap verilebilirlik anlamında da tasarı önemli düzenlemeler içeriyor. Mesela, kurumlarda veri sorumluları oluşturulacak. Belki siyasi partilerde bile bir veri sorumlusu oluşturulacak. Bu veri sorumluları sicili kurum tarafından kamuya açıklanacak; kimler bizim kişisel verilerimizi depoluyor, biz bunları isim isim bileceğiz. Bu, şeffaflık açısından, hesap verilebilirlik açısından çok önemli.

Bir de kurumun rapor hazırlayıp Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonuna sunuyor olması da Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimini getirecek. Bu da çok önemli bir güvencedir diye düşünüyorum.

Tasarının önemli bir boşluğu dolduracağına inanıyorum ve alt komisyonda da milletvekillerimizin, Komisyon üyelerimizin katkılarıyla daha da gelişeceğine inanıyorum.

Saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, iki üç cümle, hüküm cümlesi anlamında değil, enformatik, tamamen bilgilendirme anlamında...

Değerli arkadaşlar, kişisel veriye yönelik bireysel haklar sorunu yeni bir sorun değil ama bir temel hakka dönüşümü yeni bir hak, insan onurundan türetilmiş bir hak ve tek hak da değil, yan hakları var; silinme, unutulma, verilere egemenlik sahibinin... Hukuk da hak da oluşmakta olan bir oluşum sürecini yaşıyor. Avrupa'da öyle, Türkiye'de öyle, başka yerlerde öyle. Özellikle bu hakların kurumsal güvencesi olan anayasa mahkemelerinin, Avrupa adalet divanlarının, Türk Anayasa Mahkemesinin zannediyorum 10'un üzerinde kararı var. Önümde, aşağı yukarı kalın bir klasör olarak Anayasa Mahkemesinin kararları duruyor. Oluşmakta olan hukukun kaderi, kaçınılmaz kaderi eleştirilmektedir. Doğru. Eleştiri bakış açısını değiştirir, doğru zannettiğimiz şeylerdeki tozları silkeler ve ikincil veya olgunlaştırıcı düzenlemeleri... Bütünü öyledir yani yeni oluşmakta olan hukukun temel kaderi bu. Aslında sorun hukuk veya temel haklar değil. Bana göre teknoloji, insan ve hukuk arasındaki gerilimi evcilleştirmeye yönelik bir uygarlık çabası olarak okumak lazım. Somutlama önemli burada. Somutlamalarda benim de ileride görüşlerim olacak. Burada güvence önemlidir. Zaten, görünmeyen bir gözü, göremediğimiz gözü üretmişiz, o bizi görüyor. Teknoloji bu, biz göremiyoruz. Öyle bir veri ki kravat iğnenize yerleşiyor, her şeyinizi allak bullak ediyor. Hele dijital bir faşist ruha sahipseniz... Yani, aleniyet kazanmaya.. Şu anda veriler doluyor zaten. Verinin elde edilememesi diye bir sıkıntı yok. Bütün mesele, bu alanda ölçülülük ilkesine uygun bir düzenleme. Zor bu tabii, felsefesiyle zor, norm düzeniyle zor. Bu tasarının özellikle -hem Bakanımızdan istirham ettim, hem dün Grupta konuşmada istirham ettim- yaptırım düzeni önemli. Bakın, ben bir defa taklitçi yaşamaya karşıyım, özgün yaşayabilmeliyiz. Almanya'da bu var. Ben onun ötesinde bir özgünlük üretebilmeliyim. Mesela, bu Avrupa düzenindeki en önemli sorunlardan birisi, bu verilerin, veri hukukunun ihlali hâlinde kişilik yok oluyor, insanlar intihar ediyor vesaire. Veri hukukunun ihlali hâlinde tazminat normlarına hem Avrupa... O arkadaşlarımız yollama yaptığı o direktif, 22'nci, 23'üncü, 55'inci madde... Genel sorumluluk hukukuna yollama yapıyorlar. Hâlbuki iyi bir düzenleme bu alanda özgün bir sorumluluk normu ortaya koymalıdır. Sicilin tutulmasından, paylaşımından sorumluluk; sorumluluğun devlette olması, sorumluluğun özel teşebbüste olması, zincirleme sorumluluk, ağırlaştırılmış özen borcu... Bu alanda otorite rahmetli Haluk Tandoğan'dı. Trafik kazasında sorumlulukta özgün bir sorumluluk normu getirdi. Ben hocalarla da konuştum bu konuda. Avrupa'ya örnek olun. Ben Avrupa komisyonlarına gittiğim zaman eleştiriye daima... Burhan Bey burada yok. İşte, bizim Hocamız, Avrupa Hâkimi, Rıza Bey İtalya'da bir konuşmada standart tartışılıyor. Dedim ki: "Bakın, sorunları yaşayan insanların üretebileceği normlardan yararlanmıyor musunuz?" Onun üzerine, ben Türkiye'nin sorumluluk bağlamında, Avrupa'ya da emsal oluşturabilecek bir sorumluluk, tazminat, yaptırım normunu üretme gücünü, kapasitesini taşıdığını düşünüyorum.

Bu tasarıyı olgunlaştıralım. Hukuki düzenleme yapmadığımız zaman özgürlük daha iyiye o başka ama bizim görmediğimiz ama bizi gören gözün şerrinden hakları ve insanları koruyamıyorsak o zaman Avrupa'da öyle diyor, "Medeniyet..." Ha, eleştiri de olabilir, şey yaparız.

Peki, arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Evet efendim, görüşmenin maddelerine geçilmesi noktasını oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

IV.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı'nın (1/541) alt komisyona sevk edilmesi*

BAŞKAN – Evet, tasarı alt komisyona gönderilsin diyoruz. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alt komisyon üyelerini hemen istiyorum partilerimizden.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Ömer Süha Aldan, Mehmet Gökdağ.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Mizgin Irgat.

BAŞKAN – Evet, peki.

Ben aslında MHP'nin de temsilini mümkün kılacak bir formül üzerinde çalışıyorum. Anayasa'ya göre bu mümkün değil çünkü açık şey diyor ama ben geçen bir komisyonda, çok hassas bir komisyondur, onu HDP bakımından şey yaptım. İsmail Bey aşağıya katılacak.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Başkanım, yalnız şeyde açık hüküm yok.

BAŞKAN – Var, var, benim bilgime güvenin. Anayasa 95, parlamento çalışmalarında güçler dengesi temel ilke.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Hayır, toplam sayı olarak kaç kişi veriliyor.

BAŞKAN – Hayır, yok, yukarıya tutmuyoruz biz, bizim uygulama öyle. Ha, İç Tüzük'te yok, yok, teamül ama ben bunu genişlettim, bir defa, bir uygulamada genişlettim, onu da genişletmeye çalışacağım.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Efendim, burada siyasi katılım önemliyse...

BAŞKAN – Çok önemli.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – ...ve siyasi kurumların tercihlerinin buraya yansması isteniyorsa o zaman sadece kurulun takdirinde olan bir şeyde de Anayasa'ya aykırılıktan bahsedilemez.

BAŞKAN – Yok, yok, şöyle diyorum: Şimdi, tabii, alt komisyonların sayıları arttığı zaman toplanamıyor. Keşke şey olsa da yani toplanamıyor.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – 9 kişiye çıkaralım Başkanım?

BAŞKAN – Benim için hiç engel yok.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sonuçta biz söyleyeceklerimizi söyleriz. Alt komisyondan sonra bu Komisyonda zaten dile getiririz.

BAŞKAN – Bakın, alt komisyon legal bir komisyon değil. Faruk Bey, alt komisyon bir normatif komisyon değil, verimlilik ilkesine göre... Sartori'nin de meşhur sözü var “Sayıyı artırdığınız zaman oradan çözüm çıkaramazsınız.” diye. 9 diyelim, ona göre şey yapalım.

Bir tane daha bizden ekleyin.

Bak, “delege feranda” diyor, önemli, Cahit'i yazın. Bir bakalım, “delege feranda” nasıl, bir bakalım Cahit.

O zaman, 1 bizden, tamam; İsmail Faruk Bey, tamam.

Tamam herhâlde değil mi?

Bir daha okuyun, buyurun: Hakkı Köylü, Ali Özkaya, Hilmi Bilgin, Murat Göktürk, Ömer Süha Aldan, Mehmet Gökdağ, Mizgin Irgat, Cahit Özkan, İsmail Faruk Aksu.

Evet, kabul ve oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tamam, arkadaşlarımıza başarılar diliyorum.

Çalışma süresi, bunlar düzen süresidir, bağlayıcı süreler değildir ama burada bir haftalık süre öngörüyorum. Gerekliyse zaten, düzen süresi olmadığı için, gerekiyorsa Komisyonumuz kendi takdirinde bunu temdit edebilir, yedi gün içerisinde verilmesi hususunu.

Alt komisyonumuz bilim adamlarını çağıracaktır. “Bilim insanlarını” diyoruz çünkü ben bunun şeyini biliyorum, Anayasa'nın 10'uncu maddesinden veya Alman Anayasası'nın 3'üncü maddesinden kaynaklanan sorunlarını...

Ben hocalarıma özellikle teşekkür ediyorum. Adalet Bakanlığının Avrupa'ya emsal oluşturacak kişisel veriler hukuku bağlamında özgün, dayanıklı, zamana karşı da dayanıklı bir norm üretmesini bekliyorum ve sorumlu hukukçularını çağırarak bu çalışmayı yapsın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, çok sağ olun; saygılar sunuyorum, sağ olun.

Kapanma Saati: 13.50

